

Zasavski TEDNIK

Štev. 8

TRBOVLJE, 17. februarja 1960

Cena 10 din. Let. XVI

OB OBČINSKI KONFERENCI SOCIALISTIČNE ZVEZE V OBČINI ZAGORJE

Usmerjenost, ki zagotavlja dobre rezultate

KONFERENCE SE JE UDELEŽILO 228 VOLJENIH DELEGATOV IN ŠTEVILNI GOSTJE, MED NJIMI ČLAN GLAVNEGA ODBORA SZDLA TOVARIS TOMO BREJC, ČLANA OKRAJNEGA ODBORA SZDL LJUBLJANA TOVARIS PERNUS IN IVO TAVČAR, ZA DELEGATA ZA V. KONGRES PA SO IZVOLILI IVA TAVČARJA IZ LJUBLJANE IN MILANA VIDICA IZ ZAGORJA

Kot je bilo pričakovati, je nedeljska občinska konferenca Socialistične zveze posegla na vsa področja družbenega življenja, živo osvetlila celotno dosedanje delo organizacij SZDL, predvsem pa s svojimi stališči in sklepi zagotovila nadaljnjo krepitev vloge te naše največje in najmočnejše politične organizacije. Izrazito delovni značaj konference je dejansko pripomogel, da zdaj ni nobenih dvomov, kam v bodoče usmeriti vse skrb in delovanje organizacij SZDL. Značilnost konference se kaže v vedrem in v lastne

sila verujočem poteku razprave, to, kar smo tolikokrat pogrešali na podobnih konferencah.

S tem pa ni rečeno, da je konferenca skušala posneti samo »smetano« in da je razpravljala samo o doseženih rezultatih na vseh področjih družbenega življenja. Narobe: konferenca je živo osvetlila vse tiste neštete slabosti in pomanjkljivosti, ki se še vedno vlečejo kot rdeča nit v celotnem delovanju organizacij Socialistične zveze in ki dostikrat slabijo dosežene rezultate. Referat predsednika občinskega odbora Socialistične zveze je še prav posebej opozoril na pogosto pomanjkanje samoiniciativ ob najrazličnejših opravilih, pogost spremljevalec nekaterih družbeno-samoupravnih organov pri obravnavanju določenih zadev, na enostransko usmerjenost nekaterih gospodarskih čimteljev, pa včasih že kar nerazumljive slabe medsebojne odnose med ljudmi. Ob vsem tem je bila zelo plastična nakazana potreba po krepitvi osnovne organizacije, ki mora in mora v svojih stališčih energičneje posegati v vsakodnevno družbeno življenje svojega delovnega območja in krepiti pri ljudeh zaupanje ter doseči njihovo sodelovanje pri najrazličnejših opravilih.

Ljudje so na volitvah v nova vodstva SZDL dejansko pokazali zaupanje v Socialistično zvezo, saj je skoro stodontna volilna udeležba poročila, da članstvo zaupa organizaciji in njeni sili, ki jo mora razvijati na vseh področjih družbenega življenja. Tako zaupanje pa nujno terjaja povečano in okrepjeno dejavnost vseh organizacij SZDL in na vseh področjih vsakodnevnega življenja. Kje čaka osnovne organizacije SZDL največ nalog? Praktično vsepovsod, kjer se razvija družbeno življenje. To pomeni, da je konferenca naložila organizacijam SZDL

posegati vsepovsod tja, kjer so potrebne zavestne politične sile.

Za eno izmed osnovnih nalog bodočega delovanja organizacij SZDL je konferenca naložila skrb za razvoj in razcvet družbenega upravljanja. Kaže, da je tu tisto področje, ki bo terjalo največ dela in prizadevanj. Vsa kodnevno življenje ljudi je in bo postajalo vedno bolj odvisno od vsestranskega udejstvovanja organov družbenega upravljanja. Na tem področju bo treba organe razviti, vključiti vanje vedno več ljudi, da bodo praktično prav vsi sodelovali, da bodo sprostili vse svoje umske in druge sile in s tem neposredno razvijali samoiniciativno, tako potrebno pri vsakodnevem reševanju teh ali onih vprašanj.

Kajpak konferenca ni mogla mimo znanih in utemeljenih stališč nedavnih plenarov visjih organov Socialistične zveze. Dejansko je bila konferenca praktičen dokaz vseh teh priporočil in stališč, zato lahko rečemo, da mora taka usmerjenost nujno dati že v bližnji prihodnosti dobre rezultate.

Razprava je bila usmerjena v vsa tista področja, kjer je potrebna intervencija Socialistične zveze in vseh ostalih zavestnih političnih sil. Obrazloženo je bilo delo stanovanjskih skupnosti in nakazane najnujnejše naloge pri razvijanju teh skupnosti, posebej pa poudarjena živa potreba po večjem sodelovanju ljudi, ki žive v teh skupnostih, in ki bodo neposredno uživali rezultate dela te skupnosti. Posebej so bili osvetljeni nekateri problemi glede nadaljnje rasti družbenega standarda, prehraba ljudi z vsakodnevnimi potrebščinami, letošnje gospodarske naloge pri izvajanju družbenega načrta občine.

Član predsedstva občinskega odbora SZDL tovaris Rado Taufer je s koreferatom obrazložil

nekatera stališča letošnjega družbenega načrta občine. Opozoril je na neologičnost prakse, da skušajo v nekaterih podjetjih zaposliti več delovne sile, realizacijo pa zmanjšati. Take pojave je zaslediti pri nekaterih podjetjih, kjer ni dvoma, da bi lahko zastavili nekoliko višje plane. V razpravo so posegli tudi tovarisi Ivo Tavčar, tovaris Pernus in Tomo Brejc.

Na koncu je predsednik občinskega odbora SZDL tovaris Rudi Bregar razdelil denarne nagrade in pismena priznanja najboljšim osnovnim organizacijam SZDL. Konferenca je izvolila nov 50-članski občinski odbor Socialistične zveze in dva delegata za V. kongres, b

NOVA INDUSTRIJSKA RUDARSKA ŠOLA V TRBOVLJAH

S PLENUMA OK LMS LJUBLJANA

Vprašanje vaše mladine

V petek, 12. februarja, se je v Ljubljani, na plenumu okrajnega komiteja LMS Ljubljana, posvečenem vprašanju vaše mladine, predsednik OK LMS tov. Stanko Bernik v svojem referatu poudaril vlogo mladine v procesu socializacije vasi. Poudaril je zlasti potrebo po razširitvi aktiv. LMS na vasi in poživitev dela aktivov, ki že obstajajo. Te je treba vključiti v konkretne naloge zadrug, državnih pose-

stev in drugih obratov socialističnega sektorja. Mladim je treba nuditi možnost strokovnega usposabljanja, ker je bilo opaziti, da si mladina tega želi, a ji večkrat ne nudijo dovolj možnosti za to. Treba je nadalje razviti močno politično-ideološko dejavnost, vtem pa ne zanemariti društvenega in zabavnega življenja vaše mladine, ki ji moramo razen gostin in (največkrat) slabih filmov nuditi tudi zdravo zabavo v kulturnih društvih in klubih. Aktivni mladi zadrugniki na čim čim-tejše sodelujejo z zadrugami ter se vključujejo v njihovo delo in upravljanje. Treba je izvesti obširno agitacijo za mladinske delovne brigade in prikazati kmečki mladini čimbolj resnično podobo življenja v brigadi ter možnosti za usposabljanje v raznih strokovnih tečajih.

Obširna razprava je v glavnem potrdila in razvila teme referata. Zlasti je načela tudi vlogo klera na vasi, ki skuša s najrazličnejšimi sredstvi pritegniti mladino in jo tako odvajati organizaciji Ljudske mladine.

Plenum je nakazal nove smerice v dejavnosti vaše mladine, ki naj pomenijo prelomnico v dosedanjih praksah. Pri tem je treba uporabljati avdiovizualna sredstva in poiskati oblike dela, ki ustrezajo mentaliteti sodobne mladine. — rko

RAZGOVOR O BODOČIH KOMUNALNIH NALOGAH v Trbovljah

Pretekli teden je bil pri ObčL Trbovlje poseben razgovor predsednikov delavskih svetov in direktorjev podjetij, na katerem so razpravljali o izvršitvi družbenega plana občine za l. 1960 ter o pripravah za družbeni plan za l. 1960. Razen o teh dveh vprašanjih so se pogovorili tudi o roku za dostavo zaključnih računov gospodarskih organizacij za leto 1959, ki morajo biti predloženi družbeni evidenci in ObčL do 28. februarja letos.

Se poseben poudarek je bil dan na združevanje sredstev skladov za skupno porabo gospodarskih organizacij za skupne komunalne potrebe. Podana pa je bila tudi analiza o prispevkih podjetij v ta skupni sklad v l. 1959 ter o izvršenih delih, kakor tudi o vplačevanju in porabi sredstev skupnega sklada za društva in družbene organizacije pri občinskem odboru SZDL.

V letošnjem letu bo na čevnem redu v prvi vrsti težnja za pričetek del pri razširitvi Splošne bolnišnice v Trbovljah in gradnje Zdravstvenega centra (doma) ter za dokončno izgrad-

njo osemetke na Plevčakovem hribu, mimo vodovoda, regulacije Trboveljskega lida.

LITERARNI VEČER V TRBOVLJAH

Občinski komitej LMS Trbovlje in gimnazijski literarni krožek prirejata v soboto, 20. t. m., v predavnicah Delavskega doma literarni večer. Svoja dela bodo brali mladi literati — so delavci revije »Mlada pot« in gimnazijskega glasila »Mi mladci. Pravzaprav se bomo ta večer srečali z znanimi imeni, ki med mladimi slovenskimi literati nekaj pomenijo, gotovo pa to ni zadnje srečanje s njimi. Njihova imena lahko najdemo v vseh naših literarnih revijah. Naj jih nekaj naštejemo: Valentin Cundrč, Janez Juvan, Elza Budan, Vido Korar, Ervin Fritz, France Anžel in France Hočevar. Nekateri so že izdali pesniške zbirke, drugi pa pripravljajo svoja dela za tisk. Letos bosta izšli dve pesniški zbirki Valentina Cundrča, ki je najmočnejši pesnik te skupine. Tudi gimnazijski literati bodo pokazali svoje zmožnosti. Nastopili bodo: Dolores Pečar, Rado Palčič in Jože Medija.

Zanemarjena vloga zborov stanovalcev

Na ta zapis me je pravzaprav napotil nedavni seminar za člane hišnih svetov, ki ga je organiziral občinski odbor Socialistične zveze v Zagorju. Občinsko politično vodstvo namreč dobro ve, da je treba v pogojih stanovanjske reforme nujno okrepiti hišne svete, jim obrazložiti nekatere nove dolžnosti, pa tudi pravice, in jih opozoriti na potrebo povečanega dela na tem področju družbenega upravljanja. Seminarja se je udeležilo nad sto ljudi, kar dokazuje, da se večina hišnih svetov zaveda svojih nalog, in predvsem, da morajo biti seznanjeni z vsem, kar napotili in zakonskimi predpisi, ki jim lahko omogočajo plodnejše delo. Seminar je pokazal dvojno osnovnih značilnosti: del hišnih svetov doslej ni delal samostojno, pač pa preko stanovanjske uprave in več kot dve tretjini hišnih svetov v svoji praksi sploh ni sklicevali zborov stanovalcev. O tem drugem nekaj več. Hišni sveti so pozabljali, da brez sodelovanja stanovalcev hiš, ki jih upravljajo, ne bodo mogli uresničiti niti enega svojih načrtov. Praksa to najbolj nazorno potrjuje. Navadno so stanovalci videli v predsedniku, pa morda še v blaginju hišnega sveta človeka, ki ima denar, ki ima oblast in ki sta dolžna stanovalcem izpolniti vse njihove zahteve ali želje. Ponekod stanovalci niso razumeli, da njihov izvoljeni hišni svet ne bo mogel enostavno vsako njihovo željo, dostikrat tudi potrebo uresničiti, ker zato ni bilo pogojev. In namesto, da bi hišni sveti že v kralj onemogočili razne osebne zahteve in želje, ki

jih iz objektivnih vzrokov niso mogli izpolniti, ter sklicali sestanek stanovalcev, so se pridružili, da bodo mesto predsednika in članov hišnega sveta predali drugim ljudem, skratka da bodo odstopili. To se pravi, večina hišnih svetov je pozabila, da je edina tribuna, ki naj obravnava stanje te ali one stanovanjske hiše, zbor stanovalcev. V zakonu o družbenem upravljanju stanovalskih hiš so natanko odrejene dolžnosti in pravice zborov stanovalcev. Noben hišni svet ne more delati, ne da bi upošteval mnenja in sklepov teh zborov, zato je tembolj čudno, da so v Zagorju le posamezni hišni sveti sklicevali take sestanke in se s stanovalci podrobno pogovarjali o svojih načrtih in vseh drugih stvareh. Ne smemo se čuditi, če delo hišnih svetov zato ni šlo, če so ti ali oni stanovalci imeli hišne svete za svoje glave, svojevoljne in podobno. Obratno pa drži, da so nekateri hišni sveti skušali sklicevati stanovalce in jim dati obračun svojega dela, a ljudje niso šli za potrebno, priti na tak zbor in se pomeniti o vsem tistem, kar je na tem sestanku potrebno. Krivda je torej obojestranska. Res je, da veliki oziroma največji del hišnih svetov nima kje sklicevati zbor stanovalcev, ker ni za to primernih prostorov. Tisti pa, ki so jih sklicevali, so bili prisiljeni imeti jih kar v kuhinji predsednika hišnega sveta. Vendar pomanjkanje za to primernih prostorov sploh ne bi smelo biti ovira za tako delo. Sicer pa: vsak hišni svet mora dati obračun svojega dela vsaj en-

krat v letu, navadno tedaj, ko se volijo novi hišni sveti. Zakon pa tudi pravi, kolikokrat na leto se morajo shajati zbori stanovalcev. V bližnjih dneh bodo zbori stanovalcev imeli mnogo večje dolžnosti. Materialna osnova hišnih svetov se zboljšuje. Nedvomno je, da noben hišni svet ne bo mogel pravilno delati ali poslovati, če ne bo imel za seboj soglasje ali sodelovanje vseh ljudi, živčevih v hiši, ki je last splošnega ljudskega premoženja. Dobro delovanje hišnih svetov je mogoče le ob shajanju in sklepih zborov stanovalcev. In naposled: tudi družbeno upravljanje stanovalskih hiš ima svojjo osnovo v medsebojnem sodelovanju ljudi. To je bistvo in namen. Vsi tisti stanovalci, ki so doslej podcenjevali vlogo hišnih svetov, ki niso hoteli razumeti, da hišni sveti niso samo za to, da pobirajo najemnine, pač pa da želimo vzdrževati stanovanjske hiše čim dlje v dobrem stanju, bodo morali spoznati, da je njihovo sodelovanje nujno potrebno. Vsi tisti hišni sveti, ki so doslej zanemarjali sklicevanje zborov stanovalcev, morajo vedeti, da so jih ljudje postavili na to mesto in da se morajo ob svojem delu s stanovalci posvetovati. Družbeno upravljanje stanovalskih hiš nam daje boljše možnosti, da ne le podaljšamo življenje stanovalskih hiš, marveč da tudi dosežemo tesnejše medsebojno sodelovanje ljudi. V medsebojnem sodelovanju ljudi pa bomo dosegli tudi na tem področju boljše uspehe — to pa je naš glavni namen.

24. APRILA NA POT K TITU

Po sporočilu Zveznega odbora za proslavo dneva mladosti bo letošnja šestnajsta štafeta odrinila na pot iz najjužnejšega mladinskega naselja ob avtomobilski cesti v Makedoniji 24. aprila. Od tod bo štafeta šla preko Prilepa, Ohrida, Skopja, Niša, Kraljeva, Prištine, Nikšića, Titograda, Dubrovnika, Mostarja, Sarajeva, Drvarja, Podgorice, Splita, Šibenika, Reke Kopra, Kranja, Ljubljane, Zagreba, Novega Sada v Beograd.

V enaintridesetih dneh bodo nosilci štafete palice pretekli nad 5.500 km dolgo pot preden jo izroče na večer 25. maja predsedniku republike Josipu Brozu-Titu na stadionu JLA v Beogradu, kjer bodo izvajali slavnosten program z nastopom pionirjev, graditeljev ceste »Bratstva in edinstva«, pripadnikov Armije, članov TVD »Partizan« in ostalih športnih društev in organizacij.

VREME

ZA ČAS OD 18. FEBRUARJA DO 29. FEBRUARJA:

Okrog 22. februarja ponoven prodor mrzlega vala s snegom. Tudi med 26. in 28. februarjem bo parkrat snežilo. V ostalem bo prevladovala suha a hladno vreme z mrazom ponoči. Dr. V. M.

Mleka ni dovolj. Ugotovitev, ki ni nova in ki jo dobodajo občutno predvsem trbovski potrošniki in navedenim tudi radeška Mlekarna kot neposredni zbirni center, razdeljuje mleko v kratko odmerjenem polnem času se predelovalec mleka. Zaslavsko, pa če hočete tudi jugoslovanske "karoline", "sivke" in "rjavke" s svojimi dva, tri, morda tudi štirimi litri mleka na leto, nekeje še več ali manj konservativno mišljenje posameznih kmetovalcev, "da se kupčije z mlekom ne izplačajo", premajno prizadevanje posameznih kmetijskih združenj za izboljšanje mlečne živinoreje tam, kjer so dane možnosti — vse to so stvari, ki so v našem zasavskem kmetijstvu še vedno zelo pomanjkljive in nezadovoljive. Zadnji ukrepi v tem pogledu, predvsem pa v hrastniški občini, kažejo, da bodo rešili skrbni ne samo potrošnikov, med katerimi so najbolj prizadeti majhni otroci v revirskih krajih, marveč tudi radeško Mlekarno pomanjkanja po mleku.

ZA RENTABILNOST GRE

Septembra 1957 je radeška Mlekarna pričela s poskusnim obratovanjem. Štirideset milijonov dinarjev, ki jih je družba vložila v ta objekt, je bilo postavljeno na kocko, kajti zaledje mlekarne je bilo glede pridelovanja mleka slabo razvito; vprašanje rentabilnosti, popolne izkoriščenosti kapacitete mlekarne, tudi do 20 km oddaljene zbiralne postaje mleka so že v začetku poslovanja mlekarne stopila v ospredje. Kolektiv, neizkušen in mlad, se je znašel pred številnimi problemi, ki so se s razformiranjem okraja Trbovlje še

povečali, a jih je vendar bilo treba reševati hitro in odločno. Vprašanje rentabilnosti mlekarne je viselo v zraku vse do preteklega leta, ki so v podjetju premostili skoraj že tradicionalno žaloba, kljub temu, da je mlekarina delala komaj s polovico svoje kapacitete. Radeška mlekarina odkupuje danes mleko v rednem okolju 15 km, od Radeč do Sentjanja na Dolenjskem, Mokronogu, Trzinu, Planini, Gabrovki, Kresnicah in Dolu, ki pa je še vedno premajhno za kritje potreb po mleku in popolne izkoriščenosti zmogljivosti mlekarne. Zato v podjetju iščejo, posebno zdaj v zimskem času, vedno nova zbirališča, ki pa zaradi oddaljenosti od mlekarne ali rednih zveznih prog le stopnjujejo stroške in ceno mleka. Vendar so v mlekarini prisiljeni prevzeti tudi manjše količine mleka, da pokrijejo vsaj minimalno povpraševanje, predvsem iz Trbovlj, kjer je preskrba s tem živiliškim predmetom za sedaj še dokaj šibka. Radeška mlekarina bi lahko samo v ta industrijski raj prodala dnevno do 1.700 litrov mleka, medtem ko ga mlekarina zbere iz vseh rednih in izrednih okolišev od 1.500-1.700 litrov dnevno, a del te količine razdeli tudi v Radečah in v Hrastniku, največ pa se seveda "roma" v Trbovlje. Da bi bilo vseh povpraševanj po mleku konec, da bi imeli zasavski potrošniki na razpolago dovolj tega iskanega in pomembnega prehranskega artikla, bi morala radeška mlekarina zbrati dnevno vsaj 2.300 litrov mleka — tega pa za sedaj še ni mogoče dobiti v tolikšni količini, vendar bo to vprašanje po vseh znamenljivih sodeh v bližnji prihodnosti zadovoljivo rešeno.

IZ REPORTERJEVE ZAPISNICE

Še vedno lov za mlekom

LEPSI ČASI

Tudi če bi bili največji črnogledi, bi videli, da se radeški mlekarini in z njo seveda tudi potrošnikom obetajo glede preskrbe mleka resda boljše časi. In za to je skrajni čas, kajti s tako preskrbo mleka, kot je danes, res ne moremo biti zadovoljni. Tem manj še, če pomislimo na majhne otroke, ki jim je mleko absolutno potrebno, če hočemo, da bodo zrasli zdravi in krepki, kar želimo pač vsi in je naša največja naloga. Predvsem v hrastniški občini, kamor pripada radeška mlekarina, se nameravajo že letos lotiti vzreje mlečne živine tam, kjer so za to dani pogoji. Pričakujejo, da bodo z intenzivnim, pospešenim gojenjem mlaznih krav že letošnje leto pokrili svoje potrebe ter razdelili med hrastničane 500 litrov mleka dnevno. Seveda pa ne bodo ostali si, no pri tem, ampak bodo pridelovanje mleka iz leta v leto večali, saj bo tedaj vprašanje "vškov" rešila mlekarina s produkcijo raznih mlečnih izdelkov, po katerih tudi ne manjka povpraševanja.

mezu so nam povedali, da bodo v primeru, če nekatera zasavska industrijska podjetja priskočijo na pomoč temu posvetu pri gradnji hlevov in še drugih objektov, lahko že v kratkem začeli z gojenjem odličnih krav mlekaric, tako da bi dnevno pridobitev mleka dvignili na 1000 litrov in kasneje še na več. Ostali dve posesti v Loki pri Zidanem mostu in v Impolci pri Sevnici, kakor kaže, ne bosta sledili zgledu hotemeškega posestva, ampak ostali pri vzreji živine za zakol. S tem, ko bi v bližnjem radeškem okolju povečali pridobivanje mleka, bi se nedvomno zmanjšali pridelovalni stroški zanj in njegova cena, ki je danes sorazmerno še visoka, saj znaša lastna cena mleka v radeški mlekarini letošnje leto natanko 42 din za 1 liter, medtem ko ga potrošniki v Trbovljah plačajo po 36 din. Razen tega pa bi v podjetju lahko brez skrbi povečali kapacitete na 5.000 litrov dnevno mleka in del od tega predelali v mlečne izdelke.

MLEKO V STEKLENICAH

Številni potrošniki v Hrastniku in Trbovljah so že večkrat spraševali,

zakaj pri nas ne dobivamo mleka v litrskih steklenicah, kar bi bilo nedvomno ne samo bolj higiensko, temveč tudi kvalitetno in praktično. Ko smo se pred dnevi mudili v radeški mlekarini in povprašali tudi o tej stvari, so nam zadržano pojasnili, da bi polnjenje steklenic ob sedanjih zmogljivostih mlekarne žal bilo predrago, kajti v primeru, da bi pričeli z razpošiljanjem mleka v steklenicah, bi njegova cena narasla za 3 din pri litru. Glede nakupa potrebnih litrskih steklenic so bili zavedni dogovori s hrastniško Steklarno menda ugodni, vendar je stvar sedaj nekoliko zaostala, a ne bi bilo napako, če bi že zdaj začeli misliti na takšno dostavljanje mleka potrošnikom.

ZA TREZNE LJUDI ČUDNE REČI...

Naš zadnji obisk v radeški mlekarini pa je bil odkril nekaj senčnih podob s področja, kjer podjetje odkupuje mleko. Če pustimo ob strani, da se nekateri kmetijske zadruge vse premalo zanimajo, da bi se odkup mleka, opazimo, da za to skrbijo skoraj povsod samo mlekarina sama in da pri tem naleti čestokrat na dokaj čudne pojave. Naj navedem samo nekaj primerov: Prvi primer: Sentjanž na Dolenjskem. Razne govorice, predvsem v začetku odkupa s tega področja, so pripovedovale, naj kmetovalci ne zaupajo radeški mlekarini, ker "da nima denarja". Postavili so ji celo zahtevo, da plača akontacije vnaprej! Drugi primer: Sentrupert leži 5 kilometrov od redne proge, kjer radeška mlekarina odkupuje mleko. Po Novem letu je tamkajšnja mlekarina, ki mleko izključno predeluje v mlečne izdelke, ponudila radeški, da bi le-ta odkupovala mleko z njihovega področja, okrog 500 l dnevno. S tem bi se nedvomno močno ublažila skrb za mleko v Hrastniku in Trbovljah. Toda v sentrupertski mlekarini so potem odstopili od ponudbe. Zakaj? Tega niso povedali. Tretji primer: Gabrovka. Občni zbor SZDL. Predstavnik tamkajšnje kmetijske zadruge je v razpravi "apeliral" na domače kmetovalce, "naj ne dajejo mleka radeški mlekarini" (dasi ga ta izključno pošilja za potrebe industrijskih prebivalcev in njihove male otroke) — temveč njim, za predelavo v sir! Iz tega področja bi mlekarina Radeče izgubila okrog 400 l mleka. Naše mnenje: čudno, prečudno, da se danes naletimo pri kmetijskih združenjih na takšne pojave, ki močno spominjajo na izjave nekdanjih vaških mlogotcev in so v naši sedanjosti stvarnosti težko razumljive, da ne rečemo žalostne ob misli na revirske otroke — ne da bi družbene organizacije na terenih na take ohole izjave primerno reagirale in napravile dokončen red. Nasprotno pa so ljubljanske mlekarne z razumevanjem odstopile v tem zimskem času svoja področja za odkup mleka. In zakaj tu razumevanje? Na to naj odgovore poklicani!

KMETIJSKO-GOSPODARSKA KONFERENCA ZADRUŽNIH SVETOV NA IZLAKAH

Po starem ne bo šlo več

V četrtek dopoldan je bila v Počitniškem domu na Izlakah kmetijsko-gospodarska konferenca vseh članov združenih svetov in upravnih odborov zagorskih kmetijskih združenj, ki sta to organizirala in pripravila občinski ljudski odbor in občinski odbor Socialistične zveze. Kot gostje so se konference udeležili: inž. Levstik, ljudski poslanec zagorske občine tov. Kladičar in zastopnik OLO Ljubljana, tov. Savinc, Uvodni referat o stanju kmetijstva v zagorski občini, primerjajoč ga s stanjem kmetijstva v okrajih, republikah in celo v evropskem povprečju, je imel predsednik občinskega ljudskega odbora tovarš Rado Taufer; v razpravi pa so sodelovali: inž. Levstik, tov. Savinc, predstavnik kmetijske službe pri občinskem ljudskem odboru in nekateri kmetovalci-zadružniki. Osnovna vprašanja referata in razprave je bilo, kako usmeriti kmetijsko-proizvodnjo, da bo dala več pridelkov, potrebnih tržbišč, in katere veje kmetijstva glede na klimatske in druge pogoje bi kazale intenzivirati. Že v referatu je bilo navedeno, da eno samo tako posvetovanje ne more dati odgovora na vsa vprašanja, ki jih je treba rešiti še večjo in osrednjelo kmetijsko proizvodnjo, potrebno pa je, da se na osnovnih razgovorih začne izdelovati občinski perspektivni načrt, ki naj zagotovo bodočo smer kmetijstva na področju zagorske občine. Razumljivo je, da so v razpravi začeli še nekatera vprašanja, ki so tesno povezana z osrednjim vprašanjem. Ni dvoma, da so pogoji kmetovanja v zagorski občini nekoliko težavni zaradi hribovitosti zemljišč površin, posebnih klimatskih in drugih pogojev. To da kmetovati po starem, pridelovati po malem za vse v današnjih pogojih, ko smo se odločili za načrtno kmetijsko proizvodnjo, danes ni več mogoče. To so ugotovili proizvajalci sami, ko so poudarjali, da se bo treba lotiti novih oblik kmetovanja.

ne more reševati problema kruha, oziroma preskrbe s kruhom. Pri dosedanjem pogodbenem sodelovanju so se pokazale nekatere večje hibe. Kmetovalci neradi privolijo v pogodbeno sodelovanje, ker še vedno mislijo, da je kooperacija prvi korak k nekakšnemu "podpiranju" zemlje. Razumljivo je, da je takšno mišljenje neumestno in v temeljih zgrešeno. Kooperacija pa seveda pomeni podružbenje načina obdelovanja zemlje, ker želimo iz zemlje iztisniti čimveč, seveda s pomočjo vseh mogočih agrotehničnih mer, kar bo v korist kmetovalcu in zadruzi. Če bo hotelo zagorsko kmetijstvo načrtno dvigniti živinorejo, bo treba povečati krmilno osnovo: samo več krme lahko zagotovi boljše vzrejo živine. V razpravi je bilo obrazloženo, da plan pogodbenega sodelovanja v pravnih letih ne bo dosežen, če kmetije ne bodo spoznali, da je v takem sodelovanju rešitev, in kot je neki kmetovalec poudaril: zaradi tega, kar kmetom primanjkuje krme, krmijo posilni med seom slamo, zato ni čudnega, če živina hušča. V razpravi je bilo poudarjeno, da mladina beži s kmetov in industrijo. Na kmetijskih posestvih ostajajo starejši ljudje, ki niso več tako produktivni, kot je mladina. To je poseben problem, ki ga bo treba prejeti slej rešiti. Dokler bo okoliška industrija še potrebovala delovno silo, jo bo rekrutirala

razumljivo iz okoliških kmetijskih gospodarstev. Toda zato bo treba začeti vzgajati že v osnovni šoli bodoče kmetijske gospodarje. Praktično začnemo uresničevati bistvo šolske reforme. V reznih zagorskih okoliških šolah so začeli ustanavljati pionirske kmetijske zadruge. Naloga teh je družbeno zelo pomembna. Mladini moramo že v zgodnji mladosti vcepiti zaupanje in voljo do kmetovanja. Naš pouk bo moral torej dejansko več kot doslej prispevati k tej potrebi preobrazbi. Kmetijsko združeno organizacijo moramo k temu doprinesiti svoj del. Dejansko so zavestne sile na vasi sedgovorne za vzgojo teh otrok. Večja, ko bo njihova pomoč, prej bomo dosegli želeno rezultate. V razpravi je bilo nadalje poudarjeno, naj bi se v kmetijskih združenjih začele ustanavljati ekonomije, ker je precej obdelovalne zemlje last splošnega ljudskega premoženja. Razumljivo je, da morajo taka gospodarstva sodelovati na ekonomskem računu, in v zvezi s tem se obdeluje zemlja, oziroma kako doseči več kmetijskih pridelkov. Zato bodo morale kmetijske zadruge bolj elastično povezati ta prizadevanja, ne pa v nedogled razmišljati, ali naj ugriznejo to ali ne. Tako usmerjanje je nujno potrebno, če nečemo, da bo zagorsko kmetijstvo nekeje zaostalo za splošnim uspehi, ki smo jih v zadnjih letih dosegli v "socializaciji" vasi. Znan plenem Zveznega odbora SZDL in zlasti referat tovarša Edvarda Kardelja postavljajo pred kmetijstvo velike naloge. Zdalj nam je dokončno znana smer: družba bo vlagala velika sredstva za modernizacijo kmetijstva, toda pri tem hoče imeti zagotovilo, da se bodo vložena sredstva dejansko obrestovala, da bo sad tega vlaganja viden v povečani kmetijski proizvodnji. Prvo posvetovanje, kot rečeno, ni moglo odgovoriti na vsa vprašanja. Razveseljivo pa je, da

so se vsaj tisti zadružniki, ki so se oglašili k besedi, izrekli za takšno smer kmetijstva. Treba bo še precej razprav in posvetovanj, da dejansko uresničimo tisto, kar mora v bližnji prihodnosti dati zagorsko kmetijstvo namreč večji narodni dohodek in s tem večji pridelek. Če je zdaj nakazana ugodna smer, namreč pospeševanje živinoreje in sadjarstva, je treba nemudoma začeti z izvajanjem načrtov v tem pravcu.

Družbeni bruto produkt v zagorski občini se za leto 1960 močno dviga. To zagotavlja letošnje večje gospodarske pomen in utrjuje ekonomsko moč občine. Samo lani je bil predviden družbeni bruto produkt v družbenem načrtu pretežen za približno 25 odst., in s tem v zvezi povečan narodni dohodek. Letos bo, kot kaže, v družbenem planu še povečan predvideni bruto produkt in naj bi znašal okrog 6 in pol milijard dinarjev. S tem, oziroma s tolikšnim bruto produktom se zagorska občina uvršča med komune z izrazito visoko gospodarsko zmogljivostjo, medtem ko kmetijstvo še vedno zaostaja. Predviden povečan bruto produkt terja letos osredotočene vse gospodarske dejavnosti ter kar najbolj intenzivno delo in gospodarjenje, lektanje notranjih rezerv, večje izkoriščanje vseh proizvodnih kapacitet in še bolj razvito delovno zavest vseh proizvajalcev. Organizacijske samoupravljalne bodo morale bolj kot kdaj koli doslej posegati v vse prodne gospodarske in imeti pred očmi pomen izpolnitve vseh delovnih načrtov. Samoupravni organi bodo morali spoznati, da je ključ za doseganje boljše proizvodnje rezultatov iskati v skrbno pripravljenih analizah gospodarjenja, v vedno skrbnejšem iskanju vseh rezerv, ki so brez dvoma še na razpolago, pa jih dolej nismo očistili in izkoristili. Ena pomembnih opravil pa

bo tudi seznanjanje neposrednih proizvajalcev z zastavljenimi plani. Proizvajalec mora do potankosti poznati ne le svoj delovni načrt, marveč tudi plan komun. S tem v zvezi stoji pred občinskim zborom proizvajalcev naloga, da v bodoče večkrat organizira posvetovanja z organi delavskega samoupravljanja, na katerih naj bi razpravljali o neposrednih načrtih posameznih delovnih kolektivov. Zmotno je mnenje nekaterih delavskih svetov, da jih proizvodni načrti sosednjih podjetij ne brigajo, ko pa je vendar vsak dan bolj očitno, da postaja takšno gledanje nevarno in ne pomaga k odstranjevanju plovov, ki ločujejo podjetja od drugih ter od komun in obratno. In naposled še vprašanje, ki mora biti v teh dneh, ko bodo sprejemali družbeni načrti občine, posebej obrazloženo. Doslej zelo malo podjetij prakticira večkratno shajanje delovnih kolektivov, na katerih bi obravnavali kompleksno gospodarjenje. Samo pri rudniku so se uveljavile tako imenovane obratne konference. Ali ni dolžnost sindikalnih organizacij v vseh podjetjih sklicevati take konference, ki pa morajo biti kajpak skrbno pripravljene, da ne bodo izvezele v prazno? Tu je torej precej važno področje dela sindikalnih organizacij, ki pa se je doslej več ali manj zanemarjalo. Ali je pomembno čudno, če so se posamezni delavci obvestili o nekaterih problemih podjetja iz drugih virov, katere obvestila pa so čisto poosebena in ne ustrezajo dejanskemu stanju. Ponekod trdijo, da so s takimi konferencami postusili, da pa niso prinesle pričakovanih rezultatov, ker ni bilo prisotnih dovolj delavcev. V teh primerih gre očitno za slabo agitacijo. Zatorej ne nehati že ob prvih poskusih.

PORAST DRUŽBENEGA PRODUKTA V OBČINI ZAGORJE

Visoko zastavljene naloge

Družbeni bruto produkt v zagorski občini se za leto 1960 močno dviga. To zagotavlja letošnje večje gospodarske pomen in utrjuje ekonomsko moč občine. Samo lani je bil predviden družbeni bruto produkt v družbenem načrtu pretežen za približno 25 odst., in s tem v zvezi povečan narodni dohodek. Letos bo, kot kaže, v družbenem planu še povečan predvideni bruto produkt in naj bi znašal okrog 6 in pol milijard dinarjev. S tem, oziroma s tolikšnim bruto produktom se zagorska občina uvršča med komune z izrazito visoko gospodarsko zmogljivostjo, medtem ko kmetijstvo še vedno zaostaja. Predviden povečan bruto produkt terja letos osredotočene

nje vse gospodarske dejavnosti ter kar najbolj intenzivno delo in gospodarjenje, lektanje notranjih rezerv, večje izkoriščanje vseh proizvodnih kapacitet in še bolj razvito delovno zavest vseh proizvajalcev. Organizacijske samoupravljalne bodo morale bolj kot kdaj koli doslej posegati v vse prodne gospodarske in imeti pred očmi pomen izpolnitve vseh delovnih načrtov. Samoupravni organi bodo morali spoznati, da je ključ za doseganje boljše proizvodnje rezultatov iskati v skrbno pripravljenih analizah gospodarjenja, v vedno skrbnejšem iskanju vseh rezerv, ki so brez dvoma še na razpolago, pa jih dolej nismo očistili in izkoristili. Ena pomembnih opravil pa

KRI, SHRANJENA 3 LETA

V laboratorijih "Linde" družbe Union Carbide Corporation se je posrečilo shraniti zmurnjeno človeško kri za dobo treh let. Do sedaj niso mogli kri za transfuzijo shraniti dlje od 21 dni. Po novem postopku shladijo kri na približno 200 stopinj pod ničlo.

ODVETNIK, KI NEKAJ ZNA

Moža z dežele je ugriznil pes. Skozi nove hlače v bedro. Ves divji hiti na sodnijo. Čez štirinajst dni ga srečamososod. Včeraj si bil v mestu, kaj ne? Kaj si opraviš s tožbo? — Hudič naj vzame vse skupaj, se je razjezil mož z dežele. Moj nasprotnik je imel advokata, ki je dokazal, da sem jaz psa ugriznil!

PO SVETU

V soboto zjutraj je francoska vlada sporočila, da je sprito ugodnih klimatskih razmer dala nalog, naj strokovnjaki izvedejo eksplozijo francoske atomske bombe v saharškem atomskem središču Reganu; to središče so začeli graditi pred dvema letoma. Regan je oddaljen od Alžira 1200 kilometrov in več kot 1000 kilometrov od Casablance. Eksploziji so prisostvovali samo vojaški strokovnjaki in znanstveniki; predstavniki francoske vlade niso odšli na kraj eksplozije, prav tako so prepovedali novinarjem, da bi prisostvovali poskusu. Bomba, ki je eksplodirala, je petkrat močnejša od tiste, ki so jo Američani vrgli na Hirošimo leta 1945 in ki je zahtevala 120.000 smrtnih žrtev. Preden bi se dotaknili politične plati vprašanja, še dve, tri besede o "prepovedanem mestu" Regan. Regan je morda edino mesto, v katerem prebivajo samo moški; ženske vidijo le na filmskem platnu. Mesto samo je sredi puščave, na videz popolnoma odrezano od sveta. Glavni problem je takolimenovani "cafard", t. j. duševno stanje, mešanica dolročasja in življenja, kar je posledica enoličnega življenja sredi puščave. Francija je storila vse, da bi prebivalcem svojega "atomskega" mesta napravila življenje kar najbolj udobno in "prijetno". Povsod so klimatske naprave, znanstveniki in vojaški edini prebivalci tega "prepovedanega mesta" dobivajo vsak dan svežo zelenjavo z letali naravnost iz Francije; jajca prihajajo prav tako z letali iz Holandije, sveže meso pa iz Danske... Garnizon izdaja svoj poseben list, ki je verjetno edini na svetu, ki ni niti pisal o francoski atomski bombi. Kot že rečeno, imajo prebivalci tega saharškega mesta vse tehnične ugodnosti, kljub temu pa je življenje zelo pasje in strahotno vpliva na živce. Vremenske razmere so izredno neugodne, kot povsod v puščavi. Prebivalci "atomskega mesta" so sicer sposobni zgraditi atomsko bombo, ne morejo pa se ubraniti pred neskom, ki ga nenadoma, pogosto v nekaj sekundah dvigne puščavski vihar in ga

nasuje povsod: v hrano, v vodo, v obleko, kremo za zobe in v brivski aparat... Razen tega je v Reganu zelo "bogato" živalstvo: milijoni kobilice uničujejo sleherni zeleno bilko, ki bi se oddolila, da pokuka iz saharškega peska, kadar pa preko njih zapelje kamion ali jeep, ostane za njim rdeča sled — mešanica krvi in puščavskega peska... Življenje v Reganu res ni prijetno... Francoska atomska bomba je torej eksplodirala, kljub svetovnemu javnemu mnenju, ki je, odkar je bila naloga, vsaj razumljivih razlogov za to, sedaj, po eksploziji v Reganu, ni več. Če bi bilo atomsko orožje prepovedano, bi ga Francija izgubila kot država, ki je enakopravna z ZDA, Britanijo ali Sovjetsko zvezo, če je že tako, da merijo ugled, vpliv in poenotitev po tem, koliko atomskih bomb imajo v svoji shrambi. Toda onstran Atlantika je bila reakcija na saharško eksplozijo drugačna. Ameriški tisk je obsodil francosko eksplozijo, ker da bo otežila razgovore v Ženevi, in pa navedla, vsaj razumljivih razlogov za to, sedaj, po eksploziji v Reganu, ni več. Če bi bilo atomsko orožje prepovedano, bi ga Francija izgubila kot država, ki je enakopravna z ZDA, Britanijo ali Sovjetsko zvezo, če je že tako, da merijo ugled, vpliv in poenotitev po tem, koliko atomskih bomb imajo v svoji shrambi. Toda onstran Atlantika je bila reakcija na saharško eksplozijo drugačna. Ameriški tisk je obsodil francosko eksplozijo, ker da bo otežila razgovore v Ženevi, in pa navedla, vsaj razumljivih razlogov za to, sedaj, po eksploziji v Reganu, ni več. Če bi bilo atomsko orožje prepovedano, bi ga Francija izgubila kot država, ki je enakopravna z ZDA, Britanijo ali Sovjetsko zvezo, če je že tako, da merijo ugled, vpliv in poenotitev po tem, koliko atomskih bomb imajo v svoji shrambi.

Šel istočasno tudi kritične besede za ameriške, sovjetske ali britanske bombe, kajti pred francosko je eksplodiralo že 200 taktih in močnejših z ameriško, britansko ali rusko oznako. Hladnost ameriškega javnega mnenja gre predvsem v smeri čez, enovitost Zahoda se je zrahljala, kakor hitro je v zahodni družini nov, tretji enakopravni partner... Sedaj bo moral Washington (vsaj Francozi tako mislijo, Američani pa se tega boje) upoštevati v večji meri francoske gledišča, ki so v nekaterih stvarih precej različna od ameriških, pa naj gre sedaj za pozitivne razlike (pomoč nerazvitim deželam, sodelovanje z Vzhodom pri tem konceptu o suverenosti znotraj vojaškega bloka itd.), ali pa za negativne (Alžirija). Seveda pa pri tej eksploziji sprito dve vidikov istega problema ne smemo prezreti objektivne posledice, ki jo bo imela eksplozija v Reganu: radioaktivnost se je nevarno povečala, za Francozje lahko pride na misel tudi zahodni Nemčiji ali kateri koli drugi državi iz zahodnega ali vzhodnega tabora, da si "privoščijo" raskošne lastne atomske bombe; znanstveniki s tega področja so našli kar 8 dr-

žav, ki bi lahko v doglednem času zgradile "svojo" atomsko bombo, če bi se za to odločili. Med temi "atomskimi kandidati" ni na najzadnjem mestu Kitajska... Sprito takih možnosti in skušnjav so torej perspektive razgovorov za prepoved atomskih poskusov resno ogrožene. Možno pa je, da bo prav možnost, da se atomski klub razširi na novih osem držav (med njimi tudi Kitajska) vplivala na širši velike, ki se bodo sestali maja v Parizu, da se sporazumejo o popolni ali vsaj delni atomski razorožitvi, kajti nobeni od sedanjih članic atomskega kluba ne bi bilo po volji, če bi se okvir "nuklearnih" držav razširil. Ta moment bo morda počasi, v dolgem času vplival, da se bodo "odtali" tudi odnosi med ZDA in Kitajsko in da bo ta velika sila dobila svoj delež v OZN prej kot ji pride na misel, da bi si ga izsilila z atomsko bombo v žepu. Ameriški senator Mansfield je dal pred kratkim zanimivo izjavo: "Amerika in Kitajska sta druga drugo potrebni, Kitajska brez Amerike ne more urediti vprašanja Tajvana (Formoze, otok, ki ga držijo Čangkajskove čete ob podpori ameriških bajonetov), ne da bi pri tem tvegala resen spopad, Američani pa ne morejo resno misliti na kakršne koli razgovore o razorožitvi, če ne bo zraven tudi Kitajec, ki bi sprejel sklepe in obveznosti potrdili. Kitajski ministri predsednik Ču En Lai je pred dobrimi tremi tedni že izjavil, da je Kitajska dovzetna za vsak razumen mednarodni sporazum, da pa se ne bo smatrala vezano na nobeno mednarodno pogodbo, če ne bo pri njeni izdelavi sodelovala. Ameriški zunanji minister Herter pa je, nekako pred enim mesecem, tudi napovedal rablo omilitve ameriškega stališča do Kitajske: ZDA bi bile pripravljene povabiti na razorožitvene razgovore v Ženevi tudi Kitajce, če bi se noprj pokazalo, da so ti razgovori že dosegli tako stopnjo, da je moč pričakovati kakšno konkretno rezultate.

Žav, ki bi lahko v doglednem času zgradile "svojo" atomsko bombo, če bi se za to odločili. Med temi "atomskimi kandidati" ni na najzadnjem mestu Kitajska... Sprito takih možnosti in skušnjav so torej perspektive razgovorov za prepoved atomskih poskusov resno ogrožene. Možno pa je, da bo prav možnost, da se atomski klub razširi na novih osem držav (med njimi tudi Kitajska) vplivala na širši velike, ki se bodo sestali maja v Parizu, da se sporazumejo o popolni ali vsaj delni atomski razorožitvi, kajti nobeni od sedanjih članic atomskega kluba ne bi bilo po volji, če bi se okvir "nuklearnih" držav razširil. Tu je torej precej važno področje dela sindikalnih organizacij, ki pa se je doslej več ali manj zanemarjalo. Ali je pomembno čudno, če so se posamezni delavci obvestili o nekaterih problemih podjetja iz drugih virov, katere obvestila pa so čisto poosebena in ne ustrezajo dejanskemu stanju. Ponekod trdijo, da so s takimi konferencami postusili, da pa niso prinesle pričakovanih rezultatov, ker ni bilo prisotnih dovolj delavcev. V teh primerih gre očitno za slabo agitacijo. Zatorej ne nehati že ob prvih poskusih.

ZA DOBRO VOLJO

PRI IZPITU

— No, kako je bilo pri izpitu? — Izvrstno, očka, Profesor je bil tako dober in pobožen. — Zakaj pobožen? — Kadar sem odgovoril na kakšno vprašanje, je sklenil roke in dejal: "Moj bog, moj bog!"

TUDI KUCHARICE SO SODOBNE

— Vi imate novo kuharico, kaj ne? — Iz česa to sklepate? — Danes sem dobil v juhi črn las, prej pa vselej svetlega. — Motite se, kuharica je ista. — Kako vendar? — Kuharica si je dala črna lase prebarvati.

ROJSTVA, POROKE IN SMRTI V LETU 1959

Občina Trbovlje zaznamuje v 1959. letu 874 rojstev, 130 porok in 138 smrtnih primerov. Kar se tiče rojstev, je bilo njih število v mesecu avgustu manjše, kar so bolnišnice in Trbovlje tedaj preurejevali in čisti. I ter so poročnice iz tega razloga odhajale v ljubljansko in celjsko poročnišnico.

IZ NAŠIH DELOVNIH KOLEKTIVOV

DVA PRIJATELJA

LUJSKA TEHNIKA V KOVINSKI INDUSTRIJI

Tesnejša povezava s proizvodnjo

V četrtek, 11. februarja, je bilo v Ljubljani v Klubu ljudskih poslanecv posvetovanje o delu Ljudske tehnike v kovinski industriji. Razen številnih predstavnikov kovinskih podjetij Slovenije se je tega posvetovanja udeležil tudi predsednik Glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije, tovariš Milko Goršič. Tovariš Janko Cuderman je govoril o vplivu LT na razvoj kovinske industrije v Sloveniji, tovariš Franc Slapnik, direktor Strojne tovarne v Trbovljah, pa je govoril o delu Ljudske tehnike v kovinski industriji.

V naslednjem povzemamo nekaj misli tovariša Slapnika, ki je med drugim poudaril osnovno nalogo organizacij Ljudske tehnike, ki so se precej uveljavile tudi v industriji, vendar pa njih delo in vloga še nista jasno začinjena. Najvažnejša naloga, ki jo morajo organizacije LT opravljati, je zato osvojitvi in organizirati, je vprašanje racionalizatorstva in novatorstva. Temu so v zadnjih letih posvečali vse premalo pozornosti. Ravno z uvajanjem racionalizatorstva in novatorstva je možno doseči v gospodarstvu lepe prihranke.

Zakon določa pravice novatorjev in racionalizatorjev, ter jim daje tudi materialne pravice. Vendar pa se določiti tega zakona — največkrat menda iz nevednosti — niso vsi posluževali. Komisija za industrijo pri Glavnem odboru Ljudske tehnike Slovenije je osvojila osnutek pravilnika o nagrajevanju predlogov tehničnih iznajdb in izpopolnitev. V naša podjetja in v našo industrijo moramo uvajati racionalizatorstvo in novatorstvo — in prav tu je Ljudska tehnika tista, ki se bo hitro afirmirala ter bo delovala v svestranski podpori tehničnega in upravnega aparata v podjetjih. Vzbujači iniciativ in prišljivci našim delovnim ljudem ter skrbeti za realizacijo predlogov — to nalogo mora opravljati Ljudska tehnika v gospodarskih organizacijah.

Prototipna dejavnost v industrijskih podjetjih je izredno važna. Na tem področju so že dosegli lepe uspehe v Tovarni emajlirane posode v Celju, nadalje v Zrečah, v Mariborski livarni, v Strojni tovarni v Trbovljah in drugod. Razvijati novo proizvodnjo, iskati nove artikale za naša tržišča — to je naloga Ljudske tehnike, da skupno z inženirji in tehniki na tem področju delajo sistematično ter organizirajo prototipno dejavnost. V praksi se je namreč pokazalo, da je na primer izdelava prototipov po organizaciji Ljudske tehnike mnogo bolj ekonomska, da so njih stroški znatno manjši, da je kvaliteta teh izdelkov na veliki višini in da je čas izdelave prototipov tu mnogo krajši kot pa v rednem delovnem postopku v podjetjih.

Ko je podrtal vlogo stanovaljskih skupnosti, je tovariš Slapnik dejal, da bi organizacije Ljudske tehnike, posebno

v industrijah, lahko mnogo pomagale, pri organizaciji raznih servisov, da bi stanovalci z njimi prišli do uslug in popravil kar najceneje. Tako imenovane delavnice »Popravi si sam« naj bi delovale v sestavi stanovaljskih skupnosti. — Zelo važno je nadalje vprašanje amaterske dejavnosti in njen pomen za splošno tehnično izobrazbo delavcev. Ta možnost pa se amaterjem nudi v industriji, da se s tem pridobi velik del mladine, ki naj bi se vključila v krožke radio dejavnosti, v foto krožke, v avto moto krožke, v brodarstvo in še druge krožke. Treba je prisluhniti željam

in hotenju naše mladine, na drugi strani pa ji zagotoviti materialna sredstva, katera pa se lahko dobe s sistematično organizacijo prototipne in racionalizatorske dejavnosti LT, ki s tem pomaga ostali krožkom v organizacijah Ljudske tehnike. Seveda pa dela Ljudske tehnike ne smemo istovetiti s šumarstvom, saj to tudi ni njen namen. Gre pa pri vsem tem za to, da se organizacije Ljudske tehnike čim tesneje povežejo v komuni z vsemi pristojnimi čimtelji in da preko teh ustanov razvijemo čim širše ustvarjalne pobude.

Predsednik Ljudske tehnike

Slovenije tov. Milko Goršič pa je na tem sestanku poudaril pomen vprašanja vzgoje ter poudaril, da je Ljudska tehnika med prvimi poklicniki, da sodeluje pri tehničnem izobraževanju širokih ljudskih množic, predvsem pa mladine. Ljudska tehnika lahko mnogo prispeva k napredku proizvodnje in v podjetjih in razvoju in izobrazbi kadrov naploho. Važno je, da se organizacije LT v kolektivih tesno oprejejo proizvodnim problemom v svojih podjetjih in da bodo pravzaprav gospodarske organizacije narekivale enotam Ljudske tehnike njihov delovni program.

OKROG ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA IN SOCIALNIH PROBLEMOM ZAGORSKE KOMUNE

Lani 1216 nesreč pri delu

Ni še dolgo od tega, ko so v Zagorju razpravljali o letnem poročilu in delu organov socialnega zavarovanja ter se dotaknili raznih zdravstvenih problemov v občini. Samo poročilo o delu podružnice socialnega zavarovanja v Zagorju nem razpravi problematiko tega zavarovanja, istočasno pa nas seznanja z raznimi zdravstvenimi problemi na območju zagorske komunne.

Spričo okoliščine, da so se v letu 1968 999 uslužbeni podružnice socialnega zavarovanja v Zagorju čisto menjavali, so se pokazale tudi posledice v delovnem procesu. Na novo sprejeti uslužbeni so se morali na svoje delo šele prijaviti. Težave so nastajale nadalje tudi zaradi tega, ker je strokovni kader še zelo mlad in nima izobrazbe, kot jo zahtevajo delovna mesta.

Ker podružnica nima svojih delovnih prostorov, je skupščina razpravljala tudi o tem, da bi prišla na upravni aparat podružnice zaseda ambulante prostora že glede na karakter svojega dela. S 1. januarjem 1969 je bilo uskonjeno zdravstveno zavarovanje kmetičkega prebivalstva. Tako je šlo o obrtniki, bo v Zagorju praktično vse prebivalstvo zdravstveno zavarovano, kar bo privedlo do tega, da bo morala podružnica socialnega zavarovanja svoje zadnje delo redno odvijati v kmetičkem času izprazniti, ker bodo nujno potrebni v druge namene. Ob tem pa se poraja vprašanje, kam naj se podružnica preseli, ker je v kraju stanje s prostori še vedno kritično.

Na temelju te ugotovitve postaja nujna, da podružnica socialnega zavarovanja začne graditi svoje lastne poslovne prostore. O tem vprašanju je razpravljala tudi že zavezava in je priiskavati, da bodo že letos začeli z gradbenimi deli.

Spet drug problem je nastal pri izvajanju odločb za otroške dodatke, in to ker podružnica ni imela uslužbenca za ta referat. Tako so morali zavarovalci tudi po več mesecev čakati na izdajo te odločbe. Ta pomanjkljivost dela težava še danes, da zavarovalci ne pridajo pravčasno soliskih potrdil, niti ljudje ne odlašajo otrok, ki niso več upravičeni do prejemanja otroškega dodatka. Tako je prišlo v tem pogledu do preplačila, ki jih je bilo v letu po kartoteknih zapisnikih ugotovljeno 92 v znesku 911.914 din — skupni znesek teh preplačil pa da vsoto 3.841.930 din. Od tega zneska je bilo odplačano 121.631 din, odplačano pa 927.960 din. Stanje dolga na preplačanih otroških dodatkih je bilo 31. XII. 1968 še vedno 2.813.833 din. Enainštirideset zavarovancev svoj dolg redno odplačuje v kmetičkem času izprazniti, kar bo pretežno del tega dolga poravnani v letošnjem letu, le večji znesek bo do likvidnosti šele kasneje.

Do preplačil otroških dodatkov je prišlo zaradi tega, ker zavarovalci ne sporočajo takoj svojih

smotnih in drugih sprememb, ki vplivajo na pravico prejemanja tega dodatka.

V letu 1968 je bilo 30.399 upravičencev do prejemanja otroških dodatkov in 37.025 otrok, za katere je bilo izplačano 107.664.225 din.

V Zagorju vlada kritično stanje s pomanjkanjem zdravstvenega kadra. Nujno bi v kraju potrebovali še dva dentista (stomatologa).

Dne 31. XII. 1968 je bilo stanje aktivnih zavarovancev 4.335, od teh 3.532 moških in 1.013 žensk. Od stotek zavarovancev se je lani znižal za 0,57 %. Zagorje ima s svojo okolico 18.300 prebivalcev, stotek aktivnih zavarovancev pa je znižal ob koncu leta 1968 4.599. Zaposlenih je v Zagorju 40,58 % ljudi. Iz tega sledi, da je nemogoče, da bi samo dva dentista zmogli tolikšno obremenitev. Sedaj deluje na primer šolska zobna ambulanta po dvakrat tedensko, nujno potrebno pa bi bilo, da bi poslovala vsak dan, ker je stanje zobovja soliskih otrok porazno. UO Zdravstvenega doma v Zagorju je sicer večkrat razpisal mesto dentista in v zdravnikov, vendar brez uspeha.

Lu 1.216, od teh 1.178 pri moških in 38 pri ženskah. Lahkih nezgod je bilo 1.008, hujših pa 116 (nad 21 dni bolniškega stanja), smrtne nezgode pa so se pripetile tri.

Na Rudniku Zagorje se pripeti največ nesreč pri delu, kar je razumljivo, saj je rudnik največje podjetje v občini. HTZ komisije, ki delujejo v podjetjih, bi bilo treba preusmeriti bolj na preventivno in varnostno delo med zavarovalci. Služba HTZ so s svojim prizadevanjem sicer že mnogo storile glede varnosti dela in zdravstvene zaštite, vendar bodo morale sindikalne organizacije in tudi delavski sveti na svojih sejah skrbneje obravnavati vprašanje HTZ in več stord na tem področju, da zmanjšamo število nezgod in pokleknih obolenj.

Zelo mnogo je nezgod pri kvalificiranih delavcih, zato ni čudno, da jih je toliko pri ostalih. Ugotovljeno je, da se največ nezgod pripeti v 4 uri delovnega časa. Treba bo razmišljati o 30-minutnem odpokoju med delom, če se pravilno koristi, kot to predpisuje zakon.

Bili pa so tudi primert oboleni, ki so terjali zdraviljenje po bolnišnicah. Tako je bilo lani zaradi TBC, nezgod pri delu in drugih obolenj izgubljeno 38 dni delovnih dni v breme zavezancev prispevka in 41.333 delovnih dni v breme socialnega zavarovanja. Podružnica socialnega zavarovanja je imela zadnjih izdatkov v lanskem letu 130.522.284 din.

L. G.

Še enkrat: štipendisti

Zadnjič smo zapisali, da v nekaterih zasavskih podjetjih zgolj formalno skrb za svoje štipendiste. Ko smo pred dnevi povprašali nekaj štipendistov in jim zastavili vprašanja, ali so jih v podjetjih klicali na razgovore o njihovih političnih uspehih, so vsi odkimali z glavo.

— Saj še dodobra ne vem, kdo in kakšen je »naš« direktor — je dejal neki hudo-mušnež.

Mnogi štipendisti srednjih strokovnih šol danes prav malo poznajo svoje podjetje. Tega niso krivi toliko sami kot gospodarske organizacije, ki jim je, vsaj ponekod, vseeno, kakšni so kadri in kako je z njimi. Zadovoljujejo se s tem, da je uspeh zadovoljiv ali dober. Ne zanima jih pa, kako štipendist aktivno sodeluje v izvenšolski aktivnosti in podobno.

Eden od štipendistov nam je povedal zanimivo zgodbo o svoji praksi.

— Tik pred počitnicami sem vložil pismo prošnje za sprejem na počitniško prakso, ki bi jo rad opravil v juniju in polovici julija, da bi v avgustu lahko odšli v MDB. Odgovora nisem dobil. Pozanimal sem se očetno. Odgovorili so mi, da me bodo pra-

vočasno opozorili. Toda spet nič. Prisiljen sem bil, da sem se zaposlil v drugem podjetju in si tako zaslužil vsaj nekaj. Zamudil pa sem MDB in prakso v podjetju, ki me, kakor kaže, ni potrebovalo.

Da, v podjetjih bi morali s svojimi štipendisti imeti večkrat sestanke in razgovore. Uspehi ne bodo izostali. In kdaj bo to?

—pb—

200.000 TON CEMENTA VEČ

Zagrebska tovarna cementa »Sloboda« izdelala letno nad 150 tisoč ton cementa. Ker pa je povpraševanje po cementu v Jugoslaviji in tudi za izvoz čedalje večje, bodo povečali zmogljivost te tovarne ter računajo, da bodo prihodnje leto izdelali nad 350.000 ton cementa, to je 200 tisoč ton več kot doslej.

NEPOSREDNA TELEFONSKA ZVEZA REKA—ZAGREB

Pred kratkim je bila odobrena graditev nove tranzitne medmestne telefonske centrale med naročniki z Reke, iz Zagreba, Pulja in Pazina.

KAJ BI MORALA VSEBOVATI POROČILA DELAVSKIH SVETOV OB ZAKLJUČKU DVELETNE MANDATNE DOBE

Pred volitvami delavskih svetov

Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je v tej, da bi delavskim svetom pomagal pri vsestranskem osvetljevanju svojega dela v minulih dveh letih, je dal nekaj konkretnih napotil glede vsebine poročil, ki naj bi jih le-ti predložili delovnim kolektivom.

Predložena vprašanja ne kaže obravnavati samo naploho, temveč kaže dati ocene vseh problemov.

Zeleni bi našli ta vprašanja, ki naj torej pomagajo delavskim svetom pri sestavi svojih poročil.

V prvi vrsti naj bi delavski sveti podali splošno oceno razvoja in poslovanja svojega podjetja, pri čemer naj bi razen pregleda dejavnosti v zadnjih letih opisali tudi rezultate, dosežene v desetletnem delovanju organov samoupravljanja.

V drugi vrsti naj bi delavski sveti seznanili delovne kolektive z gibanjem proizvodnje, osvetljenim s podatki o fizičnem obsegu in vrednosti produkcije ter od česa je bilo to odvisno, vpliv nagrajevanja, boljše organizacije dela in podobno. Pri tem vprašanju ne gre pušati vneimar gibanje lastne cene, stroškov, asortimentov, tržnih razmer itd. Tu naj bi delavski sveti obravnavali tudi kooperacijo, specializacijo ter končno: kakšen je program za nadalje.

Nadalje naj bi poročila kot tretji problem navajala vprašanje produktivnosti dela in nagrajevanja. Ta dva problema bi kazalo osvetliti s stališča ocene dosežanj dela organov samoupravljanja, posameznikov in raznih služb v podjetju. Posebej kaže analizirati materialno stimulacijo delavcev s posebnim poudarkom, ali je uveden kompleksen način nagrajevanja in rezultati tega.

Kot nadaljnja vprašanja naj bi poročila obravnavala prikaz ustvarjenih sredstev v posameznih podjetjih in njihovo razdelitev, to je, kako se je gibal celotni dohodek, do-

hodek in čisti dohodek v tej dveletni mandadni dobi dela delavskih svetov. Pri tem ne gre pozabiti na delitev čistega dohodka na osebne dohodke in sklade s poudarkom, kako so se gibal osebni dohodki delavcev in uslužbencev. Kritično naj bi se ocenili tarifni pravilniki ter nakazale perspektive nagrajevanja.

Vsekakor ne kaže v poročilu pustiti v nemar problem delovne sile in kadrov.

Kot poseben problem pa je, zasledujoč amoter prikaza realne ocene splošnega stanja v gospodarski organizaciji, navesti dejavnost in ukrepe organov samoupravljanja pri urejanju odnosov v delovnih kolektivih. Tu je navesti, v kakšni meri se je delavski svet v svojem delu opiral na delovni kolektiv in kako so člani DS obveščali delavce o stanju in dogodkih v podjetju; nadalje koliko prošelj in priložb je bilo, zaradi česar so se delavci najbolj pritoževali in kako so se te pritožbe reševale ali zavračale in zakaj.

Končno pa naj bi delavski sveti v svojih poročilih načeli vprašanje skrb za ljudi v kolektivu (HTZ služba, skrb za deloval naraščaj in za ženske v delovnem razmerju, kaj je bilo storjenega za družbeno prehrano, organizacijo oddiha — letnega, tedenskega, dnevnega) s posebnim poudarkom, kaj je bilo storjeno za omiljenje stanovanjskega problema, in podobno.

V poročilu pa bi delavski sveti ne smeli opustiti opisa sodelovanja podjetja s komunno pri reševanju problemov družbenega standarda, preskrbe, prosrve, šolstva itd.

Centralni svet Zveze sindikatov predlaga, da se poročila izdelajo in izročijo 10—15 dni pred kandidiranjem in volitvami, in sicer naj se organizirajo razprave po oddelkih podjetja, po imenah ali obratnih, tako da bi lahko vsak delavec povedal svoje mnenje, napravil pripombe in prinesel morebitne predloge.

Železničarji iz Zidanega mosta

Kljub temu, da je služba železnika v Zidanem mostu zelo težavna in naporna, da se morajo ubadati z zelo velikimi ovirami v delu v svojih sindikalnih organizacijah ter v ostalih društvi, ker je njihova služba pač teža, da je vezena na različne termine in zaradi tega zelo težko pridejo vsi železničarji skupaj, je bil občni zbor sindikalne podružnice železničarjev v Zidanem mostu vendar polnoštevilno obličen. Polna šolska soba s člani sindikalne organizacije, pri čemer se je kljub obilnim službenim skrbem zanimajo tudi za delo in probleme svoje strokovne organizacije.

Kaj je sindikalna podružnica v preteklem letu delala, o tem je poročal njen predsednik, Razveseljivo je to, da je bilo delo organizacije v glavnem osredotočeno na skrb za člane. Povečali pa so tudi skrb za svoje upokojujence, saj jim je sindikalna podružnica pripravila zelo prijetno odličnico iz službe. Prav tako so v podružnici organizirali krožno potovanje železničarjev po Italiji. Tudi poročila dneva železničarjev je organizacija izvedla prav zadovoljivo. Naj so člani tedaj celotnemu spored kulturnih in fizikalnih prireditiv.

Zelo razveseljivo je, da se je sindikalna organizacija zanimala tudi za dvig izobrazbe svojih članov, saj je šlo skozi osemletni skrajni vse članstvo sedaj pa pripravljajo še drugi program za osemletko. Tudi dopisni srednji šoli posvečajo v podružnici vso skrb. Več članov sodeluje in se učijo preko dopisne ekonomske šole, ki jo je organiziral glavni odbor Zveze borcev NOV.

Se pred leti je bilo zelo težko pripraviti člane podružnice da bi izkoristili svoj letni dopust za odhiti na morju ali drugod. Preteklo leto pa je bilo že pramlno mesto za vse interese. Zato so železničarji zelo zamerili Upravi ZTP, ker jim v tem pogledu ni pomagala, namreč da v zvezi temu, da je imela še prazna mesta za letovanje, teh železničarjev iz Zidanega mosta ni dala na razpolago. KSS v Hrastniku pa so železničarji izrekli zahvalo za njegovo skrb, saj jim je nudil šest brezplačnih mest za letovanje.

Zelo se je sindikalna podružnica zavzela za dela pri urejanju želez-

ničarskega tarifnega pravilnika. V glavnem je vprašanje plač za vse zaposlene, saj so bili delovni dnevi, sta potem svoj ugovor umaknili. Gostitev tovarništva je stara, lepa navada železničarjev. Tako so z nabirano akcijo zbrali za posrednega tovarnika 18.650 din, za službi ubitega sprevidnika iz Maribora pa so za njegove svoje zbrali med seboj 13.130 din, kar je pohvale vredno dejanje.

Prav tako so sklenili, da bodo tudi vznapeli nuditi vso pomoč svojih godbi na pihala. — V letu 1960 bodo tudi zidamoški železničarji praznovali 40-letnico znanega železničarskega štrajka. Spo-

ničarskega tarifnega pravilnika. V glavnem je vprašanje plač za vse zaposlene, saj so bili delovni dnevi, sta potem svoj ugovor umaknili. Gostitev tovarništva je stara, lepa navada železničarjev. Tako so z nabirano akcijo zbrali za posrednega tovarnika 18.650 din, za službi ubitega sprevidnika iz Maribora pa so za njegove svoje zbrali med seboj 13.130 din, kar je pohvale vredno dejanje.

Kaj je sindikalna podružnica v preteklem letu delala, o tem je poročal njen predsednik, Razveseljivo je to, da je bilo delo organizacije v glavnem osredotočeno na skrb za člane. Povečali pa so tudi skrb za svoje upokojujence, saj jim je sindikalna podružnica pripravila zelo prijetno odličnico iz službe. Prav tako so v podružnici organizirali krožno potovanje železničarjev po Italiji. Tudi poročila dneva železničarjev je organizacija izvedla prav zadovoljivo. Naj so člani tedaj celotnemu spored kulturnih in fizikalnih prireditiv.

Zelo razveseljivo je, da se je sindikalna organizacija zanimala tudi za dvig izobrazbe svojih članov, saj je šlo skozi osemletni skrajni vse članstvo sedaj pa pripravljajo še drugi program za osemletko. Tudi dopisni srednji šoli posvečajo v podružnici vso skrb. Več članov sodeluje in se učijo preko dopisne ekonomske šole, ki jo je organiziral glavni odbor Zveze borcev NOV.

Se pred leti je bilo zelo težko pripraviti člane podružnice da bi izkoristili svoj letni dopust za odhiti na morju ali drugod. Preteklo leto pa je bilo že pramlno mesto za vse interese. Zato so železničarji zelo zamerili Upravi ZTP, ker jim v tem pogledu ni pomagala, namreč da v zvezi temu, da je imela še prazna mesta za letovanje, teh železničarjev iz Zidanega mosta ni dala na razpolago. KSS v Hrastniku pa so železničarji izrekli zahvalo za njegovo skrb, saj jim je nudil šest brezplačnih mest za letovanje.

Zelo se je sindikalna podružnica zavzela za dela pri urejanju želez-

ničarskega tarifnega pravilnika. V glavnem je vprašanje plač za vse zaposlene, saj so bili delovni dnevi, sta potem svoj ugovor umaknili. Gostitev tovarništva je stara, lepa navada železničarjev. Tako so z nabirano akcijo zbrali za posrednega tovarnika 18.650 din, za službi ubitega sprevidnika iz Maribora pa so za njegove svoje zbrali med seboj 13.130 din, kar je pohvale vredno dejanje.

Prav tako so sklenili, da bodo tudi vznapeli nuditi vso pomoč svojih godbi na pihala. — V letu 1960 bodo tudi zidamoški železničarji praznovali 40-letnico znanega železničarskega štrajka. Spo-

ničarskega tarifnega pravilnika. V glavnem je vprašanje plač za vse zaposlene, saj so bili delovni dnevi, sta potem svoj ugovor umaknili. Gostitev tovarništva je stara, lepa navada železničarjev. Tako so z nabirano akcijo zbrali za posrednega tovarnika 18.650 din, za službi ubitega sprevidnika iz Maribora pa so za njegove svoje zbrali med seboj 13.130 din, kar je pohvale vredno dejanje.

Kaj je sindikalna podružnica v preteklem letu delala, o tem je poročal njen predsednik, Razveseljivo je to, da je bilo delo organizacije v glavnem osredotočeno na skrb za člane. Povečali pa so tudi skrb za svoje upokojujence, saj jim je sindikalna podružnica pripravila zelo prijetno odličnico iz službe. Prav tako so v podružnici organizirali krožno potovanje železničarjev po Italiji. Tudi poročila dneva železničarjev je organizacija izvedla prav zadovoljivo. Naj so člani tedaj celotnemu spored kulturnih in fizikalnih prireditiv.

Zelo razveseljivo je, da se je sindikalna organizacija zanimala tudi za dvig izobrazbe svojih članov, saj je šlo skozi osemletni skrajni vse članstvo sedaj pa pripravljajo še drugi program za osemletko. Tudi dopisni srednji šoli posvečajo v podružnici vso skrb. Več članov sodeluje in se učijo preko dopisne ekonomske šole, ki jo je organiziral glavni odbor Zveze borcev NOV.

Se pred leti je bilo zelo težko pripraviti člane podružnice da bi izkoristili svoj letni dopust za odhiti na morju ali drugod. Preteklo leto pa je bilo že pramlno mesto za vse interese. Zato so železničarji zelo zamerili Upravi ZTP, ker jim v tem pogledu ni pomagala, namreč da v zvezi temu, da je imela še prazna mesta za letovanje, teh železničarjev iz Zidanega mosta ni dala na razpolago. KSS v Hrastniku pa so železničarji izrekli zahvalo za njegovo skrb, saj jim je nudil šest brezplačnih mest za letovanje.

Zelo se je sindikalna podružnica zavzela za dela pri urejanju želez-

89 KRŠILCEV V TRBOVLJAH

Lansko leto so Trbovlje glede kršilcev javnega reda in miru še kar dobro odrezale, kajti sodnik za prekrške v občini Trbovlje je obravnaval za devetih pritožb oziroma naznail le 89. Tu seveda niso vpoštevali večji prekrški, ki so bili odklopljeni v obravnavo sodniku za prekrške pri OLO Ljubljana. Napisali smo, da je bilo lani malo teh prekrškov, vendar jih je bilo za 80 odstotkov več kot leta 1958. Vel, ki so se pregrešili glede javnega reda in miru ter se morali zagovarjati pred sodnikom za prekrške, so plačali kazni v skupnem znesku 97.000 dinarjev. Mnogo slabše pa je bilo lani v kraju glede prekrškov proti cestno-prometnim predpisom. Teh je bilo v letu 1959 kar za 100 odstotkov več kot predlanskim. Vsi kršilci cestno-prometnih predpisov so morali kar precej globoko seči v žep, kajti plačali so skupno za 183 tisoč dinarjev kazni. Za dva kršilca je bil izrečen še ostrijši ukrep, namreč 25 oziroma 15-dnevni zapor, nadaljnji varnostni korak pa je bil še odvzem vozniškega dovoljenja za dobo 3 mesecev.

Sodnik za prekrške v občini Trbovlje je od 198 sprejetih predlogov v tej zadevi deset ustavil zaradi pomanjkanja dokazov. 21 pa jih je celo odstopil okrajnemu sodniku za prekrške.

TRST JE IMEL LANI 4.135.000 TON PROMETA

Celotni tržaški pristaniški pomorski promet v letu 1959 je znašal 4.135.000 ton, kar je za 309 tisoč manj kot leta 1958, ko je znašal promet 4.444.000 ton.

NOVA ŽELEZNISKA POSTAJA V NIŠU

Z graditvijo nove železniške postaje v Nišu bo končno rešen problem tamkajšnjega železniskega vozlišča. Nova postaja bo ena izmed najpomembnejših v državi.

Naročajte se na »Zasavski tednik«

Od Litije do Brezice

TRADICIONALNO PUSTOVANJE V LITIJU BO 22. FEBRUARJA

V Litiji prireja letošnja pustovanja že kakih sto let. Eden izmed najstarejših litijskih občanov Tine Volk, ki ima danes že 80 let, sodeluje na karnevalskih prireditvah vse od leta 1888, torej že nad 80 let.

Letošnji litijski karneval bo na pustno nedeljo, dne 28. februarja popoldne. Sveže z vlaki.

IZ LITJE

Seminar za vodstva novozvoljenih odborov SZDL. — Sredi tedna je občinski odbor Socialistične zveze organiziral seminar za predsednike, tajnike in blaginjske novozvoljenih odborov osnovnih organizacij SZDL. Na seminarju so predvsem razpravljali o nekaterih metodah vodenja osnovnih organizacij, realiziranju sprejetih programov dela in uveljavljanju osnovnih organizacij na vseh področjih družbenega življenja. Seminar je pokazal, da se nova vodstva v veliki meri zavedajo važnosti svojega bogočasa dela, da pa bo treba pogostejše prirediti podobna posvetovalja in se pomemkovati o izvajanju enomesečnih programov dela.

Prve priprave za občinsko revijo pionirskih pevskih zborov. — Glasbeni komisija pri občinskem svetu Svobodi bo na svoji prihodnji seji obravnavala organizacijo občinske kulturne zabavne revije, ki bo predvideno v prvi polovici aprila v domu TVD Partizan. Na reviji naj bi sodelovale vse kulturno-zabavne skupine zagorskih kulturnoprosvetnih društev. Revija bo bržkone imela domačo nalogo na Rovišah, kar kaže, katere skupine na sodelujejo na okrajni reviji, ki bo v drugi polovici maja v Zagorju. Svet Svobode pričakuje, da bo sodelovanje na občinski reviji vsestransko in se bodo priključile tudi manj znane skupine, ki sedaj še ne sodelujejo v Svobodi ali prosvetnih društvih.

Prve priprave za 5. marec. — Občinski odbor Socialistične zveze bo v kratkem organiziral posvet o pripravah na letošnje praznovanje dneva žena — 8. marec. Posvet bo pokazal, kaj je moč storiti za večje vključevanje žensk v aktivno družbeno življenje in kako dosegati večjo razbremenjenost žensk v gospodinjstvu.

IZ ZAGORJA

Seminar za vodstva novozvoljenih odborov SZDL. — Sredi tedna je občinski odbor Socialistične zveze organiziral seminar za predsednike, tajnike in blaginjske novozvoljenih odborov osnovnih organizacij SZDL. Na seminarju so predvsem razpravljali o nekaterih metodah vodenja osnovnih organizacij, realiziranju sprejetih programov dela in uveljavljanju osnovnih organizacij na vseh področjih družbenega življenja. Seminar je pokazal, da se nova vodstva v veliki meri zavedajo važnosti svojega bogočasa dela, da pa bo treba pogostejše prirediti podobna posvetovalja in se pomemkovati o izvajanju enomesečnih programov dela.

Prve priprave za občinsko revijo pionirskih pevskih zborov. — Glasbeni komisija pri občinskem svetu Svobodi bo na svoji prihodnji seji obravnavala organizacijo občinske kulturne zabavne revije, ki bo predvideno v prvi polovici aprila v domu TVD Partizan. Na reviji naj bi sodelovale vse kulturno-zabavne skupine zagorskih kulturnoprosvetnih društev. Revija bo bržkone imela domačo nalogo na Rovišah, kar kaže, katere skupine na sodelujejo na okrajni reviji, ki bo v drugi polovici maja v Zagorju. Svet Svobode pričakuje, da bo sodelovanje na občinski reviji vsestransko in se bodo priključile tudi manj znane skupine, ki sedaj še ne sodelujejo v Svobodi ali prosvetnih društvih.

Prve priprave za 5. marec. — Občinski odbor Socialistične zveze bo v kratkem organiziral posvet o pripravah na letošnje praznovanje dneva žena — 8. marec. Posvet bo pokazal, kaj je moč storiti za večje vključevanje žensk v aktivno družbeno življenje in kako dosegati večjo razbremenjenost žensk v gospodinjstvu.

Z IZLAK

NA PETEM DEBATNEM VEČERU SVOBODE-IZLAKA

Prešernov večer je privedel debati klub Svobode in Izlake. Zanimljiva je bila predvsem v veliki meri slovenskim sinu in pesniku. Vmes so izvajali recitacije, odlomke iz sonetov in drugih pesmi Prešerna. Na koncu pa so se vsi navzoči zapeli nekaj njegovih pesmi.

Na tem večeru je bil prisoten veliki

IZ TRBOVELJ

V JEU OBČNIH ZBOROV SINDIKALNIH PODRUŽNIC

V Trboveljih občini so v polnem teku redni letni občni zbori sindikalnih podružnic. Dne 8. tega meseca je bil najprej občni zbor sindikalne podružnice v Splošni bolnišnici, nadalje so do tega trenutka, ko to pismo, se izvedli občne zborove v sindikalnih organizacijah v IRS, gostinici, bančni uslužbenici, uslužbenici Zdravstvenega doma, v oblačilni stroki (krojstvom), v čevljarstvu, in brivski stroki, poštni uslužbenici, na Rudniku Trbovlje — Hrastnik pa sindikalne podružnice SRD, Elektro-obrat, Zunanji obrat, dnevni kop Dobrna — Neža.

Vzporedno z občnimi zbori izvajajo tudi reorganizacijo podružnic, po načelu: podružnica — podjetje oziroma ustanova.

POLJUDNO-ZNANSTVENA PREDAVANJA

V četrtki, 11. februarja, je mladinski aktivist predaval prof. Valentinčič iz Ljubljane predvsem o izvori religije. Predavanja so se udeležili predvsem tisti mladinski aktivisti, ki bodo snov prenesejo v aktivne mladinske skupine v občini. Za gospodinjstvo je bila posredovana tudi aktualna tema »Elektrika v gospodinjstvu« v Zg. Trbovljah v četrtki 12. tega meseca v klubu Svobode II v okviru večera za žene, v nedeljo 14. tega meseca pa v osnovni šoli v sedeh. Predavala je Mirta Zagorac, učiteljica gospodinjstva v Trbovljah.

Na Kluku pa so v nedeljo poslušali predavatelj Iva Trenteljina »Spoznavamo Egipt« (predavatelj je bil namreč član delegacije ljudske mladine Jugoslavije, ki je obiskala to deželo). Zanimljiva želja poslušalca pa so pretekli teden poslušali v domu Svobode — Zasavje predavatelj Ada Naglva »Marksiistično pojmovanje sveta«.

Tudi na IRS so prišli minuli teden s to zvrstjo izobraževanja, tako za člane Ljudske mladine kakor tudi za predavateljski kader. In sicer dveh letnikov.

Nadalje so imeli v okviru sekcije Babiškega društva LRS v Trbovljah prvo predavanje. Tako so na posebnem sestanku proučili kar dve temi, in sicer »Organizacija dela babice ter patronatno službo za noseče žene«, nadalje »Poškodbe pri porodu«.

LETNI OBRAČUN PGD TRBOVLJE-MESTO

S PREPOTREBNIM GASILSKIM DOMOM?

Tudi Prostovoljno gasilsko društvo Trbovlje-mesto je kot ostala društva pred dnevi podalo obračun enoletnega dela. Človek je na obnem obračun dobil vtis, da društvo preživlja dolženo koro, kar je tudi potrdila razprava in poročila predvsem glede organizacijske dejavnosti.

Razumljivo so bile težkoče članov in dejni zastop pri vedno bogati tradiciji. Saj je to bil že 73. občni zbor. Človek je na pomni, da bo PGD Trbovlje-mesto kmalu praznovalo tridesetletno delovanje.

Povrnilo se torej v njihove pogoje dela. Temni prostori, kjer naj bi se razvijalo društvo.

IZ ZIDANEGA MOSTA

ZELEZNICARJI SI SAMI POMAGAJO!

Zeleznice, organizirani v sindikalni podružnici železničarjev, Zidani most, so prav tako polnopravni letni obračun. Človek je na obnem obračun dobil vtis, da društvo preživlja dolženo koro, kar je tudi potrdila razprava in poročila predvsem glede organizacijske dejavnosti.

Razumljivo so bile težkoče članov in dejni zastop pri vedno bogati tradiciji. Saj je to bil že 73. občni zbor. Človek je na pomni, da bo PGD Trbovlje-mesto kmalu praznovalo tridesetletno delovanje.

Povrnilo se torej v njihove pogoje dela. Temni prostori, kjer naj bi se razvijalo društvo.

IZ SENOVEGA

Prejšnji teden smo imeli v Senovem občinski konferenco Socialistične zveze, na kateri smo razpravljali o gospodarskem in družbeno političnem razvoju občine. V industriji in kmetijstvu rastejo bruto produkti in narodni dohodek, vendar se bo treba zavzeti za večje uspehe

IZ BREZICE

CLANSTVO SZDL SE JE POVEČALO

Socialistična zveza delovnega ljudstva se vedno bolj uveljavlja na vseh področjih družbenega in političnega življenja breziške občine — to je ugotovila občinska konferenca Socialistične zveze, ki je bila v Brezici 12. tega meseca. Znanost je povedala število članov Socialistične zveze, in sicer od 7.308 na 10.084 ob koncu leta, kar je 37 odstotkov vseh volivcev. Člani Socialistične zveze na področju breziške občine so vključeni v 14 osnovnih organizacij. — Konferenca je sprejela ustrezne zaključke za nadaljnje delo organizacije Socialistične zveze.

Konferenci je prisostvoval razen izvoljenih delegatov in drugih gostov tudi sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Franc Kimovec-Ziga.

IZOBRAŽEVANJE V TEČAJIH

V Brezici se je začel petdnevni tečaj za gostinstvo, špeceriste in obrtne delavce živilske stroke ter brivcev. Prvi tečaj, ki se je končal prejšnji teden, je obiskovalci udeleženci. Za izjube izpite so opravili vsi. V načrtu je še več tečajev, organizira pa jih okrajni Zavod za izobraževanje odraslih v Novem mestu v okrožju delavskih univerz.

Za obrtne delavce živilskih strok sta v Brezici predvidena še dva tečaja. Prvi se bo začel 28. februarja, drugi pa 21. marca tega leta. Za vsak tečaj je predvideno 40 udeležencev.

IZ HRASTNIKA

OBISK IZ TRBOVELJ

Obiski in razprave med posamezniki mladinskimi organizacijami so vsekakor plodni za nadaljnje uspešno delo v njih.

Pred dnevi je obiskala Klub mladih proizvajalcev Stoklarne Hrastnik večerna mladinska politična šola, ki so jo organizirali pri občinskem komiteju LMS v Trbovljah.

Mladinci iz Trbovelj so najprej obiskali kolektiv steklarne in so se v posameznih obratih kar čudili ob napredku. Zanimali so se tudi za delo kluba v obratu in na kak način dela in vpliva na proizvodnjo ter dvig strokovne vzgoje in izobrazbe mlajših članov steklarskega kolektiva.

Po ogledu tovarne so organizirali skupen sestanek med klubom proizvajalcev steklarne in gosti. V krajšem razgovoru je predsednik kluba gostom obrazložil delo kluba in jim očrtal tudi program dela v letošnjem letu. Klub bo med drugim nudil vso pomoč pri uveljavljanju sistema nagrajevanja delavnega kolektiva po enoti proizvoda.

Takšna srečanja so koristna in so si mladi ljudje obljudili, da bodo podobna srečanja organizirali tudi v prihodnje.

R. V.

Ali bo uspelo?

Ze v prejšnji številki našega lista se je najvil Brechtov »Svejk« v drugi svetovni vojni, ki ga bomo lahko videli že to soboto v dvorani Delavskega doma v Trbovljah. Po »Vohunk« in »Pikici« in Tončku« je to v seriji letošnjih domačih predstav že tretje delo, kar dokazuje, da drama v Svobodi — Center živi in da opravlja svoje nesebično delo, ne glede na težave, na katere ob tem delovanju naleti in jih mora premagovati.

O »Svejku« je kratko. Marsikdo misli, da je to predelal Haškov Svejk iz prve svetovne vojne. Če bi pa na kratko okarakterizirali enega in drugega, bi mogli reči, da je bil prvi »Svejk« prikazan kot duševno omejen človek, medtem ko ga Brecht prikaže kot izredno bistroumnega človeka, z vso svojo inteligenco pa premoči oblasti in okolico, da mu naseda in vidi v njem idiota. Tako tudi pokoplje »Tretji rajh«.

Pa pojdimo še dalje! Sredi marca bomo imeli priložnost videti Gobevo opero »Tremerski dukat« v izvedbi trbo-

veljskega »Slavčka«. Bržkone bo to prireditev, ki si jo bo vredno ogledati. Pevski in orkestralni užitek bo popoln.

Ce pa dodamo še to, da bomo videli v režiji Rada Čišnovarja tudi komedijo »Življenje je lepo«, bo menda sezona kar lepo izpolnjena, ne da bi bil Trinkašov »Zrusek« na koti 907« za zaključek sezona nepomemben. Trdno pričani, da bo gledališka sezona v celoti uspeša, pa ne pozabimo Celjanov, ki imajo pri

nas abonma. Ne smejo se preveč pohvaliti. Zadnja njihova igra, ki so jo celjski gledalci šteli umetniški prikaz pretekli četrtlet v Trbovljah (Goldoni-jeva »Prebrisana vdova«), je bila uprizorjena preveč »harlekinskoma«, da bi bile žele lep uspeh v Beogradu. Pozna mo Italijane, vemo, da so komedijanti vseskozi, vendar tolikšno karikiranje, kot je bilo v »Prebrisani vdovi«, ni bilo potrebno. Samo vdova, oblečena v črno, se ne prestavlja »čudovite« vdove.

IGRALSKO-REŽISERSKI TEČAJ KONČAN

Okrajna Zveza Svobodi in prosvetnih društev okraja Ljubljana je priredila v času semestralnega počitnice 10-dnevni tečaj. Udeležilo se ga je 22 tečajnikov iz vsega okraja. Večinoma so bili to mladi ljudje, željni znanja s področja dramatik.

O fazah priprav za predstavo je lepo predaval in z nami tudi vadil posamezne prizore režiser ljubljanske Drame ing. arch. Viktor Molka. Lektorsko

je posamezne replike s tečajniki obravnaval prof. Pirnat, ob odlični interpretaciji interpret Andreja Kurenta pa so napisane besede postale žive. O odnosih med ljudmi je predaval psiholog Ahtik, o problemih šminkanja pa smo se pogovorili z maskerjem Maksom Furjanom.

V času dopoldanskega ali popoldanskega oddiha smo si ogledali znamenitosti muzejev in Galerije do Univerzitetne knjižnice in prostorov RTV Ljubljana.

ZASAVSKI PRVOBOREK JOŽE GRICAR-METOD

50 letnik

To dni se je srečal z Abrahamom eden izmed najbolj popularnih ljudi okrog Zasavske gore nad Litijo tov. Jože Gricar-Metod. V delavski in revolucionarno gibanje je vstopil že med obema vojnoma. Gricarjev imajo domačo nalogo na Rovišah pod Zasavsko goro. V družini je bilo več otrok in skop domača hrbovska zemlja ni mogla dati kruha vsim. Zato je odšel Jože leta 1934 v Maribor, kjer je dobil službo najprej v tekstilni tovarni »Zelinka«, pozneje pa pri »Doktorju in drugu«. Jože se je že kot mlad fant vključil v proletarske organizacije in je sodeloval tudi pri nekaterih taktičnih stavkah. Bil je član stavkovnega odbora in komandir straže stavkajočih delavcev. Bil je tudi delavski zaupnik.

Ob vdoru nemškega okupatorja je odšel iz Maribora domov v Zasavje, kjer je začel s protifašistično organizacijo. V narodnoosvobodilno gibanje je pridobil najprej svoje brate in tudi okoličane. Pri sestanki so bili na samotnem Vrhnjakovem kozolcu, kjer je Metod

začel mladino najprej vzgajati politično, potem pa so začeli zbirati orožje in pripravljali raznovrstne akcije.

Vrhnjakov kozolec lastnika kmetije Čebela v Selcih pod Tirno je dal službo vsem mladim upornikom. Prvi tak sestanek na Vrhnjakovem kozolcu je bil že v oktobru leta 1941. Skupina kmečkih upornikov pa je rasla. Jože je nato odšel v partizane dne 1. januarja 1942 in je prevzel partizansko ime Metod. Gricarjeva družina, po domače Kaplarjeva z Roviš, je dala v partizane kar štiri sinove. Za Jožetom so odšli v NOV še bratje Ciril-Emil, Janez-Zane in France-Vid.

Nemci so prav zaradi tega vzeli na piko vas Roviše. Dne 27. junija 1942 so vdrl v vas okrog Zasavske gore in so tedaj udarili tudi na Roviše. Z Nemci je prišlo tudi nekaj »razganev« in Trbovelj, ki so sodelovali z nemškimi okupatorjem. Vsi so bili oboroženi do zob. Ob tem vdoru je okupatorska drhal ubila več domačinov, tako Jožeta Očepca, po domače

Brena z Roviš (njegova hčerka Minka je zdaj prednica v Litiji), pa tudi še nekatere druge. Kaplarjevega očeta Jožeta Gricarja so po odjelali kot talca. Zaprli so ga v Mariboru, kjer so ga nekaj dni kameje ustrelili kot talca. Smrt kmečkega očeta Jožeta Gricarja-Kaplarja so Nemci razglasili z lepakom v juniju 1942 v Mariboru.

Po osvoboditvi je opravljal vrsto odgovornih poslov. Bil je glavni tajnik republiškega odbora ZB v Ljubljani, pa tudi sekretar okrajnih odborov komitejev KPS v Slov. Bistrici, v Prevaljah in Ljutomeru ter sekretar okrajnega odbora SZDL v Murski Soboti. Zdal je v Mariboru na političnem delu, obenem pa je tudi direktor mariborske Mestne hranilnice.

Jože Gricar ima spomenico in več odlikovanj za svoje delo. Zmehral pa se je tudi s domačimi vami in ob vsaki priložnosti dopusti pohiti na Roviše pod domačo Zasavsko goro.

K jubileju iskrene čestitke!

J. Z. L.

KAJ JE NOVEGA V SVOBODI — TRBOVLJE II?

Klub kaže napredek

Letos bo poteklo osem let, odkar so v avgustu 1932 ustanovili tudi v Zg. Trbovljah DPD Svobodo. Osemletna doba delovanja društva ni kdo ve kako velika, vendar je bila dejavnost Svobode-Trbovlje II. kaj pisana in se je pa tudi v posameznih sekcijah bistveno spremenila. Od mešanega pevskega zbora, ki še danes deluje, ni od ostalih društvenih sekcij ostalo skoraj ničesar. Kje je iskati vzrok temu pojavu, se sprašujejo številni ljubitelji kulturne dejavnosti? Eden izmed glavnih vzrokov je pač ta, da se sodobni čas izredno hitro razvija, a zahteva tudi v kulturnoprosvetnem delu nove oblike dela, ki pa jih to društvo še ni osvojilo v celoti.

gospodarska podjetja, med njimi Rudnik, nadalje STT, Cementarna, Mehanika in še drugi. To bo mladini prav gotovo v velik prid. Glavno je, da jo s tem načinom življenja odtegnemo pohajkovanju po raznih zakonitih gostinah in udajanju pljančevanju, ki rodi še danes v marsikateri družini toliko gorja. Če to dosežemo, bomo storiili mnogo. Vazno pa je kajpak, da bodo klubi urejeni tako, da bo bivanje in življenje v njih prijetno, da bo mladina rada zahajala v nje, prav tako važno pa je tudi, da klub vodi jo resni, izkušeni ljudje, ki bodo skrbeli, da dobi naša mladina s časom tisto fiziognomijo, ki ji jo želijo dati socialistična družba. Takrat bo postalo marsikateremu dvomljivcu, ki še živi med nami, jasno, kaj želi in hoče socializem.

Z zgraditvijo releejnega oddaja na Kumu, ki ga bodo začeli graditi še to spomlad, pa si bo v naše revirje utrla pot tudi televizija, ki bo razen številnih drugih oblik kulturnega izvajanja lahko uspešno vršila svoje poslanstvo.

V Svobodi-Trbovlje II. so v letu 1959 uredili klub, ki je opremljen s televizorjem. V klubu so nadalje časopisi, revije, šahovnice in še druge igre. V teh mesecih so bila v klubu že razna predavanja, predvajali so se ozkočrtni filmi, ob četrtkih pa so večeri za žene. Od otvoritve kluba dno. junija pa do 5. julija, ko je klub začel prenehati s delom, je obiskalo klubске prostore 1217 ljudi. Klub se je po poletnih počitnicah spet odprl s 15. septembrom in ga je v razdobju do 1. t. m. obiskalo 3606 oseb. Dejavnost v klubu je bila sicer živahna, vendar niso v njem koristili še vse možnosti, ki obstajajo. V tem času se je v klubu zlasti poživila šahovska dejavnost, kjer se vsak terek in petek zbirajo mladi šahisti, ki pa prihajajo v klub tudi ob drugih dneh ter prebirajo časnik in revije.

tež knjižnice v prostorih kluba Svobode II. Knjižnica ima preko 600 leposlovnih knjig bogate vsebine in bo odprta za bralce vsak četrtak od 17. do 19. ure, ob nedeljah pa od 9. do 11. ure.

KLUB — NOVA PRIDOBITEV DRUŠTVA

Nova oblika dela v društvih je prav gotovo način klubskega življenja, ki si tudi v Trbovljah počasi utira pot. V Trbovljah je prva med DPD Svobodami, ki delujejo v kraju, ustanovila klub Svoboda-Trbovlje II. V njem so članom in njihovim gostom na razpolago najrazličnejši časniki in revije ter ilustracije, knjižnica, televizijski aparat, šahovnice in tako dalje. V klubu so tudi redna najrazličnejša predavanja, na katerih se ljudje izobražujejo. Vzgojni pomen klubov je velik: namesto da se mladina v svojem prostem času potika po raznih dvomljivih beznicah, preživlja raje svoje proste ure v klubu ob prebiranju časnikov in revij ter si ob njih širi obzorje in izobražuje. Klubu Svobode-Trbovlje II. se bo pridružil tudi klub trboveljske gimnazije.

V načrtu je, da se klub ustanovi v Svobodi-Center, v Svobodi-Zasavje, nadalje TVD Partizan, pri SD Rudarju in še drugje. V kraju nameravajo ustanoviti najmanj 10 klubov, ki bodo skrbeli za tovrstno obliko kulturnega izvajanja Trboveljčanov, zlasti pa mladino. Prej ali slej bodo tako imenovane tovarniške klube ustanovili v Trbovljah tudi naša

Najboljša in najdelavnejša skupina v društvu je vsekakor mešani pevski zbor, ki bo imel še ta mesec redni letni koncert. To je kolektiv, ki, kakor pravimo, drži skupaj in mu tudi uprava Svobode skuša pomagati, da se pevski zbor obdrži in opravlja svoje lepo poslanstvo še vnaprej, kakor si je to zaželel.

Nikakor pa v društvu ne more zaživeti spet dramska dejavnost, kljub temu, da so pogoji zanjo. Treba bi bilo morda misliti na začetek dejavnosti te sekcije v okviru kluba in sprejemati način dela. Naj pokliče zlasti poživila šahovska dejavnost, kjer se vsak terek in petek zbirajo mladi šahisti, ki pa prihajajo v klub tudi ob drugih dneh ter prebirajo časnik in revije.

V tem klubu so nadalje raz-

KAJ PA OSTALE SEKCIJE V SVOBODI?

Najboljša in najdelavnejša skupina v društvu je vsekakor mešani pevski zbor, ki bo imel še ta mesec redni letni koncert. To je kolektiv, ki, kakor pravimo, drži skupaj in mu tudi uprava Svobode skuša pomagati, da se pevski zbor obdrži in opravlja svoje lepo poslanstvo še vnaprej, kakor si je to zaželel.

Nikakor pa v društvu ne more zaživeti spet dramska dejavnost, kljub temu, da so pogoji zanjo. Treba bi bilo morda misliti na začetek dejavnosti te sekcije v okviru kluba in sprejemati način dela. Naj pokliče zlasti poživila šahovska dejavnost, kjer se vsak terek in petek zbirajo mladi šahisti, ki pa prihajajo v klub tudi ob drugih dneh ter prebirajo časnik in revije.

V tem klubu so nadalje raz-

Vsvo možnost za delo ima tudi lutkovna sekcija, ki pripravlja sedaj, ko bo na novo urejen oder, lutkovno predstavo, ki bo v prostorih kluba. Popolnoma pa je v društvu prenehala delovati mladinska godba na pihala, ki ne deluje že od maja 1959. Vzrok za to je to: več: ni na razpolago strokovnega vodje, vlada tudi nezainteresanost mladine, manjka tudi vadbenih prostorov. Uprava društva se je mnogo trudila, da bi delovanje godbe poživila, vendar je do sedaj vse ostalo še na mrtvi točki. Ker pa instrumenti, če leže neizkoriščeni, propadajo, je bil sklep izredne seje upravnega odbora društva, da se instrumenti godbe na pihala kakor tudi obleke godbenikov prenesejo na Delavsko godbo na pihala pri Svobodi-Center, ki prevzame godala in obleke pod pogojem, da se pri Svobodi-Center ustanovi mladinska godba, da pa ostanejo pri Svobodi II tisti instrumenti, ki so potrebni za delovanje društvene orkestra in pa da prevzame odplačilo anuitet pri Komunalni banki. — To je bila za sedaj pač še najboljša rešitev vprašanja. Vsi tisti pa, ki so gledali na stvar drugače, morajo pač vedeti, da so za vse to bila dana na razpolago družbena sredstva in da je treba družbi polagati obračun, kako se gospodari s premoženjem, ki je njena last.

S tem pa seveda ni rečeno, da bo dejavnost društva zaradi tega prenehala. Možnosti za kulturno dejavnost je tudi v Svobodi Trbovlje II. še mnogo. Treba je le, da vsi tisti, ki jim je pri srcu rast naše mladine, pridejo v društvo, da se vključijo v njegove sekcije, ki obstajajo, in v tiste, ki imajo možnost, da se razvijejo in se ustanove, zlasti pa v pogojih klubske dejavnosti. Skrbeti bo treba, da bo mešani pevski zbor dobil še nove pevce, da se mladinskemu pevskemu zboru na osemletki v Zg. Trbovljah pomaga, da se ustanovi tamburški zbor in še kaj drugega — da se nadalje v okviru kluba razvije še večja aktivnost v obliki ustanovitve raznih krožkov, da zaživi življenje filmski klub, lutkovni krožek in še vrsta drugih oblik izobraževalne dejavnosti. Potem ne bo strahu, da Svobode ne bodo imele možnosti za nadaljnji razvoj. Treba je samo dobre volje, se lotiti hvale vrednega dela in polegati vse tiste oblike dela, ki so v današnjem času najbolj primerne in spodbudne, ki jih tudi narakuje program ZKJ.

V TRBOVELJSKI KNJIŽNICI

Stane Šuštar

Tri kratke zgodbe zapeljanih ljudi,

KI JIM JE USPELO »RESITI SE IZ PEKLA«

Ce bi člani tujske legije vedeli kako humano se njimi postopajo alžirski rodoljubi, bi jih še veliko več pobegnili — Sedaj pa so v večnem strahu pred njimi.

Francija si sicer še ni popravila kosti, kot bi preprosto rekli, in verjetno si jih še dolgo ne bo, toda njena »afriška kriza« je vsaj začasno mimo. Nekaj dni smo s strahom gledali, ali bodo prevladali fašisti, ali pa bo prevladal razum in odločnost pariskih odgovornih krogov. Kaže, da je prevladal razum, in voditelji alžirskih kolonialističnih upor so drug za drugim v zaporu pod dokaj težko obotlobo. Pustimo jih, da z njimi opravijo francoski razsodniški ljudje, in stopimo za trenutke v Alžir v one dni, ko bi bila dovolj le majhna iskra, ga bi se tam razplamtel val: voj-

na proti alžirskim rodoljubom in vojna alžirskih in francoskih ultrasov proti francoskim enotam, ki bi bile ostale zveste Parizu. Zanimivo je pri tem, da se je v teh zelo nevarnih dneh kaj malo govorilo o tujski legiji. Govorilo se je predvsem o ultrasih, o samih Alžirčih, mislimo o Arabcih, ki so se obotavljali pristopiti k ultrasom, in o francoskih vojakih, ki so čakali, na katero stran se bodo opredelili njih poveljniki. O tujski legiji pa ni spregovorili nihče, pa čeprav bi bilo pričakovati da bodo francoska poveljstva izkoristila to plačano vojsko v to ali ono smer, za napad proti ultrasom ali pa v njih službo. In vendar ni prišlo do tega. Zakaj?

Tujska legija je tipična mercenarska vojska, torej vojska plačanih ljudi, ki se borijo za denar, za plačo. Seveda brez idealov, brez določenih ciljev, pač pa za frank.

ki jim je zagotovljen sprico pogodbe, ki so jo bili člani podpisali ob vstopu v tujko legijo, ko so se obvezali da bodo za določeno mesečno plačo služili 5 let in nato službo odpovedali ali s pogodbo podatljali za nadaljnja 3 let.

In zakaj se ni govorilo o legionarjih? Zadeva se zdi enostavna. Res je, da so enote tujske legije sestavljene v pretežni večini iz navadnih avanturistov, res je tudi, da je med njimi tudi veliko nacistično ali fašistično razpoloženih ljudi, ki izivajo svoj bes tu, ker ga ne morejo v Nemčiji ali kje drugje. Toda vse to ni bilo dovolj, da bi moglo enote tujske legije odigrati v nekem kritičnem momentu neko določeno vlogo. Kajti nihče se ni nanje zanesel. To se zdi čudno, pa je vendar logično, posebno ker se v zadnjem času letova nekaterih članov tujske legije nekako »kvasa« zaradi pomanjkanja, ki ga že toliko let opravljajo. Vedno več je legionarjev, ki zapuščajo svoje enote in beže na drugo stran, po navadi med alžirske rodoljube. Prav v dneh, ko je francoska oblast v Alžirji preživljala svojo krizo, je iz enot tujske legije pobegnilo k alžirskim rodoljubom veliko legionarjev. Zgodovina teh nesrečnih jev je zgodovina tisočev avanturistov, posrečeno pa nam pove, kaj se ni ultras niti de Gaulle zvesti poveljniki niso na legijo zanesli. Navedli bomo le nekaj kratkih zgodb in mladih zapeljancev in avanturistov, ki jih je pamet srečala, da so obrnili hrbet tistim, ki so jih izkoristili za svoje nečestno početje v borbi proti alžirskemu ljudstvu.

Harry Dibali je star 21 let. V tujko legijo je vstopil decembra 1937. Doma je iz Strassbourga. V tujko legijo je zavabil želja po avanturah. Danes pa izjavlja: »Za me na svetu ne maram misliti več na minuli dve leti, ki sem ju prebil v tem prekiatem gnezdu tujske legije. Ko so nas vabili v tujko legijo, se nam obljubljali vse, da bi nas zavedli v razmere, v katerih so francoski častniki z nami postopali huje kot s kaznivci. V tujki legiji človek nima prostega časa. Neprestano mora korakati, strahovati, vaditi in odhajati v vojne operacije. Tak sistem so uvedli zato, da bi vojak ne imel časa misliti, pač pa da bi pokorno poslušal ukaze francoskih častnikov. Častniki tujke legije niso ljudje, pač pa zverine, ki mislijo, da morajo z nami, tujci, pa naj gre za Nemce, Spanjole, Poljake ali Madžare, storiti vse, kar se jim zdi. Mi smo ljudje, ki za Francijo nimamo nikake pravice. Ker pa smo podpisali pogodbo da bomo ostali v tujki legiji pet let, je to enako obveznosti za najhujše kazensko taborišče. Da pri tem ne govorim še o hrani, o zelnatih juhah in fišolovcih, brez mesa in zabele, o bedni prehrani nasloj, zaradi česar porabimo sedelnj zasužnjen frank, da bi si hrano popravili.«

Kurj Kollenbach se je rodil 23. septembra 1932 v Kölnu. Do pred nekaj dnevi je bil borec 2. čete IV. pehotnega regimenta tujke legije. Njegova ocena o življenju v tujki legiji je sledeča: »Od jutra do mraka so v tujki legiji vsi vnaprej. K temu nas sili obup in brezperspektivnost, v kateri smo se našli. Ogleda si je našo obleko, kakšna je. Vsi smo razca-

pani, čevlji pa dobivamo najslabše kakovosti tako da takoj razpadejo. Za nas nihče ne skrbi, ker smo le stroji, ki smo se nekoč prostovoljno podredili francoskemu vojaškemu poveljstvu, ki nas množično pošilja v smrt. V času zadnjega boja je samo moja enota imela 23 mrtvih. V prijateljevi četi, v četi Kretschmera, pa so v istih dneh imeli 13 mrtvih. Ko francoski poveljniki zvedo, da bo nekdo prešlo do hujše borbe, umaknejo svoje krajevne enote, ki so sestavljene iz francoskih vojakov, in v ogenj pošljejo nas plačano vojsko, kajti za nami ne bo lokala nobena francoska mati.«

Ze zgoraj omenjeni legionar Heinz Kretschmer je iz Bratislave, kjer se je bil rodil 4. maja 1934. Do pred pobegom iz tujke legije k alžirskim rodoljubom se je boril v 2. četi IV. pehotnega regimenta. Njegovi spomini na tujko legijo so prav tako žalostni:

»Kaj sem zaslužil in na kakšen način, naj vam povedo sledeče številke, mesečno sem dobival po 15.000 frankov. S tem pa sem si moral kupovati to in ono, predvsem veliko vina, da bi pozabil na to, kje sem se bil našel. Kljub temu sem v treh letih prihranil 200.000 frankov, ker sem se odrekel vsakemu dodatku za hrano. Ker pa mi, tujci, nimamo pravice pošiljati denar domov, ga moramo vlagati če nam ga kaj ostane, v alžirske ali francoske banke. Da bi razumeli moj primer, zakaj sem pobegnil iz tujke legije, naj vam služi dejstvo, da sem se odpovedal vsemu prihranku 200.000 frankov, dvem fotografskim aparatom in vseh ostalih stvari, samo da bi pobegnil iz tujke legije ob prvi priložnosti, ki se mi je ponudila. Pustil sem vse, kar sem si bil prihranil, pa čeprav sem preli mnogo znoj in krvi, da bi si bil tisto zaslužil. Se dve leti bil marš, služil v tujki legiji, toda vedel sem da se ne bom iz tega izmuzal živ, če ne pobegnem. Na svetu ni hujšega življenja kot življenje, ki smo ga imeli mi.«

Pred kratkim smo nekekrat brali tudi povsem kontradiktorna poročila in ocene o članih tujke legije. Tu smo brali, da so člani tujke legije najbolj surovi vojaki, kar si jih more človek zamisliti. Z nasladi da koleto in trpinčijo ujetje alžirske borce. To naj bi bila celo nekakšna nagrada za njih junške podvige. Tudi taki primeri so mnogo, toda po izjavah bivših legionarjev, ki so pobegnili iz tujke legije, je to bolj le bes ljudi, ki tako izražajo svoj obup. Francoska propaganda jim je namreč vbrala v glavo, da alžirski rodoljubi vsakemu legionarju ki jim pride v roke, odrežejo nos in ušesa, da bi se nad njim maščevali, in legionarji se zato boje proti Alžircem v roke. Ker drugače bihoda nimajo, se znanjajo nad nesrečnimi ujetniki. Po mnenju pobeglih legionarjev bi iz tujke legije pobegniti še veliko več legionarjev, če bi vedeli, da pri alžirskih rodoljubih z njim tako človeško postopajo.

Zdi se torej, da so francoska poveljstva upriličena videva v enotah tujke legije ne preveč zaupanja v redno vojsko, ki jo morejo sicer poslati proti Alžircem, ne pa pri medsebojnem razčiščevanju, do česar bi bilo skoraj prišlo v dneh alžirske krize. (Po Primorskem dnevniku)

M. DAWN V FILMU »ČRNI ORFEJ«

OD TU IN TAM

VAS BREZ DEKLET

Občina Hartenreuth v Nemčiji je praznovala nenavaden dogodek. V družini kmeta Antona Diestlerja se je rodila hčerka. To je prvo dekletce po osemnajstih letih v tej občini.

KRAVA IN POLI

V okraju Trumbull v ZDA imajo na neki farmi kravo, ki zadovoljno prežvekuje svojo klajo ter se ne zmeni za rekord, ki ga je ustvarila. Krava, ki je holandske pasme, je dala v 365 dneh, pomolžena dvakrat na dan, 22.372 funtov mleka in 906 funtov surovega masla. To je trikrat več

mleka in surovega masla, kot ga dajejo povprečne ohajske krave-mlekarike.

POSLEDICA RABE

Londonski zdravnik dr. Simon je dognal po zdravniških izkušnjah s pet sto mladimi ženami, da govorijo ženske že tri mesece po poroki z dvakrat višjim glasom.

ČRNI BISERI

Japonski strokovnjaki v eksperimentalni postaji Inštituta za industrijsko tehnologijo v Nagoji so po daljšem eksperimentiranju izdelali prvi črni biser. To jim je uspelo tako, da so naravnih biser 16 ur obsevali

SERUSKA PROIZVODNJA DRSEČIH VOZIL

Potem ko je uspešno preстал prvo preizkušnjo britanski letiči krožnik, ki je nedavno na tako imenovani zračni blazini nekaj decimetrov nad morsk gladino prečkal Rokavski preliv, je začelo neko ameriško podjetje napovedovati skorajšnjo proizvod-

njo teh vozil, ki bodo uporabna na kopnem in nad vodo. V novih vozilih bo prostora za štiri potnike, zmogla pa bodo 60 km na uro. Pravijo, da bodo na trgu že v prvih mesecih prihodnjega leta, za začetek pa bodo stala 15.000 dolarjev.

PLASTIČNI TRANZISTORJI

Sovjetski učenjak Nikolaj Semjonov je izumil plastični tranzistor. Strokovnjaki pravijo, da je boljši od tistih, ki

jih delajo iz germanija, razen tega pa tudi cenejši.

Tranzistorje uporabljajo namesto cevi v manjših radijskih aparatih, pa tudi za teledirigirane vsemirske rakete.

Tranzistorje delajo navadno iz germanija, ker pa je ta element zelo redek, je zato tudi drag. Strokovnjaki so že dolgo iskali način, da bi ga zamenjali s kako cenejšo surovino. V tem je uspel sovjetski učenjak Semjonov, ki je plastični material za tranzistorje dobili iz sintetičnega nadomestila volne, imenovane poliakrilnitril. Obdelana z radioaktivnimi zrnci je gmota postala prav tako dober prevodnik elektrike kot germanij.

V Sovjetski zvezi poudarjajo, da so plastični tranzistorji boljši od tistih iz germanija. Zlasti pa je proizvodnja cenejša. Predvidevajo, da bo odkritje Nikolaja Semjonova močno vplivalo na proizvodnjo radijskih aparatov.

Pepce pripoveduje

Pred dnevi sem pohajkoval po Trbovljah in prebrl po oglašnih deskah, kaj je novega v kraju. Pa sem pri rudniškem Avtoparku našel na oglas, ga prebral in debelo gledal. Tamkaj so pisali, da bo v Trbovljah predavanje o slavem nemškem skladatelju Haydn in da bo predaval tovariš Pokorn, GLASBENI KOMIK iz Ljubljane. Tisti, ki je »malalepapak, ga je za smeh in kratak čas polomil v konceptu je bral namesto »glasbeni kronik« po nerodnosti »glasbeni komik«.

No, pa sem jo potem ravnoli tudi na to predavanje, ki naj bi bilo v klubu Svobode II, pa ni bilo ne »komika« in tudi ne »kronika«. Zadnji trenutek je namreč društvo dobilo pošto, da je predavatelj nujno zadržan. — Moje skromno mnenje in nanenje vseh, ki smo se v klubskih prostorih zbrali, je, naj predavatelj ne pusti na cedilo ljudi, ki nanje čakajo. To ni dobra reklama zanje la je tudi silno nerodno za tiste, ki se trudijo s pripravljanjem izobraževalnih predavanj.

Radoveden, kot sem, se kajpak zanimam tudi pa občne zbere. Pa sem tudi tu imel smolo: ko sem obiskal občni zbor sindikalne podružnice uslužbenec socialnega zavarovanja, so dišča in ljudske milice, sem ugotovil, da občni zbor ni sklepčen. Namesto 80 jih je prišlo na skupščino samo 19. Mislim, da ste vsi skupaj istega mnenja, da bi se morali javni uslužbeni pač malo bolj zanimati za svojo strokovno organizacijo. Ali ne?

Ko sem že pri občnih zbiorih sindikalnih podružnic, sem na neki teh skupščin zalosten ugotovil, da ne sledijo vsi namemu razvoju, saj govore še vedno o delavskih »mezdah«, namesto pravilno o plačah. O mezdah smo v kraju govorili, ko je pred vojno v njem kraljevala in gospodarila neslavna TPD, kjer so samo gospodje dobivali plače, delavci pa »mezde«. No, tistih časov na hvalo ni več. — Ne ponizujmo se vendar sami.

Ker sem bil jezen, sem se oglašil v gostišču 3D Rudarja. Pa je tamkaj neki tovaršiški po nesreči stekel zraknil o opaz radiatorja. Kavalirsko sem ji pomagal pri iskanju denarja in ugotovil, da nekateri gostje uporabljajo opaz radiatorja kot zaboj za odpadke. Tamkaj smo našli od celih zavojčkov cigarete vse do »čikov« in še drugo ropotijo. — Naj bi se pač vsi navadili odpadke metati tja, kamor sodijo, ne pa v skrinje radiatorjev, pa to vse pravi.

V Trbovljah ugotovil, da se domači šoferji in motoristi kaj malo zmenijo za to, da smejo po frekventiranih cestah voziti le s 30-kilometrsko brzino, saj cest družba vendar ni gradila samo zanje in zato, da po njih uprizarjajo vratolomne dirke, pač pa so določene prvenstveno za pešce! Med njimi so tudi stari ljudje, ki se pač težko umikajo raznim motoriziranim »junakom«, nadalje otroci, ki hodijo na odmor, jajo iz naših sol ter v svoji mladostni razigranosti žal niso dovolj pazljivi. Ko bi imel Pepce kaj komande, bi takim rederkorderjem že pokazal! »Zasil« bi jih, da bi stokali. Ali ne bomo vsak dan, koliko strašnih nesreč je prav zaradi takega divljanja raznih avtomobilistov in motoristov po cestah?

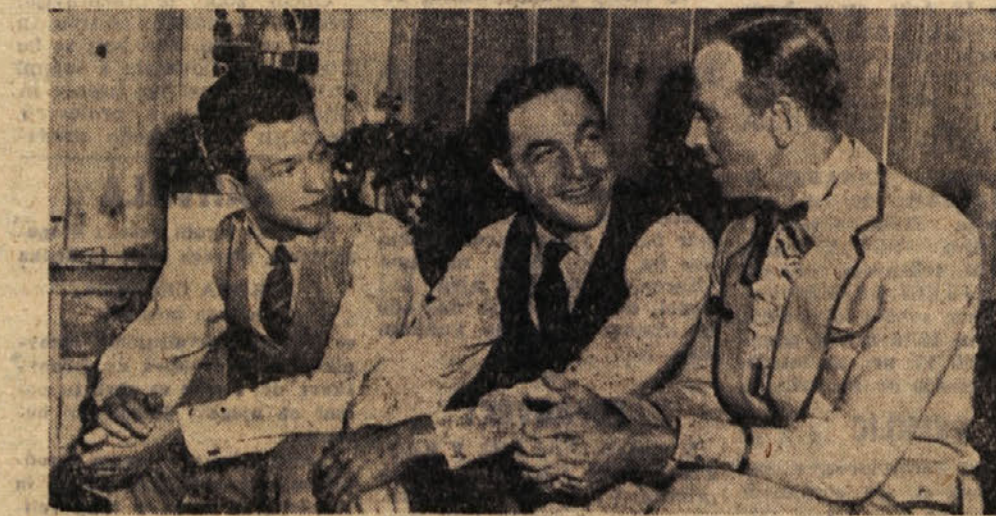
Da, varnost ljudi. V Zg. Trbovljah so zaradi previdnosti, da se most na Trgu Franca Fakina ne bi podrli, skopali jame in zabetonirali cementne stebre. No, če že mora tako biti, se vprašujemo, kako dolgo bo ta reč še trajala? Če je most zanič, bi bilo boljše misliti na njegovo obnovo. K temu bi dodal še tole: če so si to čelo opravljali, bi bilo pravilno, da lakopanih jam ne puščajo preko noči nezavarovanih, da si ne bo kdo po nepotrebnem noge zlomil.

Mahnli sem jo tudi proti Hrastniku, pa mi je na cesti na Ojstrem nekaj hudo udarilo v nos. Ze več kot mesec je tega, odkar je tamkaj neki lovec ustrelil psa, mu odrezal rep, toda namesto da bi ga zakopal ali ga dal končaku odnesti, ga je kar pustil, da se čez ležajo. Naj lovec društvo tistega lovea pouči, kaj naj v takem primeru napravi.

Ko sem se spet vrnil v Trbovlje, mi je kurir izročil pismo, v katerem mi neka tovarišica piše med drugim takole: »... Ni še dolgo tega, ko sem v neki trgovini kupovala nogavice. Zelo pa me je ujezilo, ko sem morala elastične nogavice, ki stanejo 1170 din, kupiti kot mačka v vreči«, kajti nisem smela pogledati, kaj kupim. Ko pa sem prinesla nogavice domov, sem ugotovila, da so stignle. Seveda sem jih nesla nazaj v trgovino, tamkaj me je pa prodajalka nahrnila, da sem jih sama strgala! Če človek nekaj kupi, kar ne sme tako pogledati, potem naj bo pri kupljeni reči vsaj kakšen garancijski listek za tisto, kar si kupi. Ali ni tako? Zneska 1170 din človek tudi ne zname kar s ključki? — Pa še nekaj priporočam našim trgovcem: če kupijo kakšno reč pri njih, pa je njena, naj nikar ne trde, da je ni mogoče dobiti kje drugje. Tako si večkrat primoran, da kupiš kaj podobnega, s čimer nisi tako zadovoljen, ob priliki pa ugotoviš, da bi tisto reč, ki si jo iskal, lahko kupil v drugi trgovini. Tako nasedeš zadržilo v kakšni trgovini, potem se pa jezis, da so te nalagali. — Še nekaj: v trgovini pri Dežmanu bi priporočila tistemu, ki se ljudem posmehuje, zraven pa vpije nad uslužbenec, da to ne sodi v javni lokal. Ali ne pomisliti, da se s takim vedenjem postavlja v čudno luč?

Za danes moram nehati. Mudi se mi. Do drugič vsi lepo pozdravljeni!

Vas Pepce

KO SO SNEMALI FILM »POJMO V DEŽJU« SO SE SREČALI TRILE ZNANI MOJSTRI AMERIŠKEGA PLESNEGA FILMA: FRED ASTAIRE (desno) GENE KELLY (v sredini) IN DONALD O'CONNOR (levo).

ROMAN V NADALJEVANJH

Skrivnost dveh bratov

14

Oh ne, Dick! Bil je... Spet jo je spreletela groza. »Prosim, spremite me domov.«

Zelo mi je žal, da sem vas povabil na ta sprehod,« je dejal resno. »Moj bog, kdo bi pa tudi slutil kaj takega... Dick, ko sem bila v nezavesti, sem imela čudne sanje. Pomislite: zdelo se mi je, ko da me je nekdo poljubil.«

»Saj sem vas tudi!« ji je odvrnil brez sramu. »Mislim, da vas bo strah nad tem pet zbudil iz nezavesti.«

Njen smeh ni zvenel naravno.

»Prav bi bilo, da bi vi vsaj utajili. Vi niste rahlo čuteč fanti!«

Ko sta se počasi blizala hiši Willow, je opazila, da je enkrat ali dvakrat pogledal nazaj.

Mislite, da nas tisti... tista prikazen zasleduje?« je zašepetala, zobje so ji pa sklepetali.

»Oh, kaj še! Zdelo se mi je, da slišim neki avto. Pa sem se najbrž zmotil.«

Pa se ni zmotil — vedel je. Razločno je videl svetlobo avtomobilskega žarometarja in slišal tudi hite brnenja motorja. In ker voznik avtomobila zaradi ozke ceste ni mogel obrniti, je luči ugasnil in se v tem ustavil.

»Počakajte, da vas pogledam.« Dick se je ustavil, obrnil njeno glavo tako, da je mesec svetil v obraz. »Salabolsko ste blekli! Dobro bi bilo, da takoj ležete! Tudi bratu ne pripovedujte ničesar o tem doživetju. Ne bi rad, da bi ta stvar prišla na veliki zvon.«

Ko sta bila že blizu hiše, sta zavila preko trate, da ne bi s hojo po pesku delala šuma, s čimer sta se izognila hrupnemu pozdravu Arthurja. Naenkrat pa je Leslie z rahlim vzklikom spustila njegovo roko.

»In vendar sem vesela, da sva napravila ta sprehod,« je rekla tiho. Molk, ki je nastal po tem stavku, je bil za oba mlada človeka nekam neroden.

»Dick, povejte mi, ali želite, da se omožim z vašim bratom?« Fant ji ni odgovoril.

»Želite to resnično?«

Dick je stal v senci velikega cedrovega drevesa, ki se je vzpenjal v nebo pred hišnimi vrati, tako da ni mogla videti potoz njegovega obraza.

»Moje želje ne igrajo pri stvari nobene vloge,« se ji je izognil. »Na vašo odločitev ne sme nihče v ničemer vplivati.«

»Se enkrat: želite, da ga poročim?« je vztrajala. Leslie je začutila v svoji notranjosti neko nespametno jezo nad njegovo tolikšno udrzanostjo.

»Na to vam ne morem odgovoriti.« Njegov glas je bil trd.

»Tega vprašanja ne boste slišali iz mojih ust nikoli več. Lahko noč!«

Ves obupan je Dick hitel proti vdolbeni kolovozni poti. Z električno žepno svetilko, s katero ni šel zvečer nikdar iz hiše, je obsvetlil tla pod seboj. Bila je redkokdaj rabljena kolovozna pot, po kateri je razen Gineja in njega kdaj pa kdaj hodil ali se vozil še kak potnik. Dick je videl na tleh odtise gumijastih koles odvetnikovega avtomobila Rolls-Royce, odkril tudi sledove svojega malega voza, nato pa našel še neko novo sled: odtise gume s puščicastim znamenjem. Mesto, kjer se je tuje vozilo ustavilo, je bilo jasno vidno — neznanec očitno ni niti poskušal, da bi se na ozkem kolovozu obrnil, ampak je določen del poti vozil ritensko, Dick je šel za to sledjo, dokler ni zavila na polje do neke lese.

»Farna Red,« je zamrmral, ko je odprl lesa. Ni mu bilo treba dolgo iskati: za živo mejo, ki je tekla vzporedno s kolovozom, je stal neki avto, nerazsvetljen, vendar še s toplim motorjem. Neko ameriško sportno vozilo.

Dick si je skrbno zapisal londonsko številko avtomobila in se nato vrnil k lesi, na katero je splezal in se nanjo usedel. Njegova potrpežljivost ob čakanju pa ni bila postavljena na hudo preizkušnjo. Onstran grča je videl stolp opatije, nekaj minut zatem, ko je sede čakal, pa se je pojavila senca nekega človeka, ki je prihajala proti njemu navzdol.

»Dobro večer, Mr. Gilder!« je Alford vljudno pozdravil prišleca. »Ali si ogledujete Chelfordbury?«

Možu, ki ga je ogovoril, bi bila od presenečenja kmalu padla palica iz roke.

»Kdo, hudiča, ste?«

Prizgal je žepna svetilko in obsvetlil z njo obraz nepoznanca.

»Ah, vi ste!« se je oddahnil. »Kako morete človeka tako prestrašiti...! Občudoval sem razvaline v mesečini.«

»Najlepša hvala za občudovanje v imenu razvalin! Če imate za povedati kakšne prijetne reči o opatiji, jih bo njen lastnik rad poslušal.«

Gilder pa se je v svoji koži, kakor je vse kazalo, ni počutil kaj prijetno.

»Svoj voz sem pustil tu na polju,« je začel pojasnjevati, »da ne bi oviral cestnega prometa.«

»Promet na tem kolovozu med deseto in dvanajsto uro ponoči ni kdo ve kako živahen. Toda če ste prepričani, da je farma Red res vaša, smete z vso pravico tudi tamkaj parkirati. Kam cikate s svojo igro, Gilder?«

»Kaj hočete reči z besedo igro? Ali morda ni dovoljeno uživati mesečno?«

»Seveda ni dovoljeno, da hodite kar meni nič, tebi nič po posestvu mojega brata! Se enkrat: kam cikate s svojo igro?«

»Ne razumem vas! Ali mi ne dovolite, da grem skozi vrata? Zelim namreč domov.«

Dick Alford je počasi zlezal z lese.

»Vi ste sumljiv patron, Gilder!«

»Kaj hočete s tem reči?« je vzrotil starejši.

»Natančno tisto, kar pomeni beseda: sumljiv patron! Zelo čudno se mi zdi, da se ob tako pozni uri potikate po parku Fossawaya, zlasti po tem, kar se je pred kratkim zgodilo.«

»Ali mogoče mislite, da sem jaz »Črni opat,« je sikal Gilder.

Iz temine se je zaslišal Dickov vesel smeh.

»Prisodil bi vam takšno sposobnost! Kaj ste ikali v opatiji?«

»Povedal sem vam že, da sem občudoval sliko opatije v mesečini; če je to greh, potem me ne znanite!«

Alford pa je vtaknil roke v žepa svojih hlač ter opazoval moža, ki je pravkar prižgal motor.

»Pravi kraj za občudovanje opatije je vrh grča, ne pa med njenimi razvalinami. Navaden obiskovalec se tudi ne bo skrival ter zapeljal svojega avtomobila na polje in ugasnil luči. Gilder! Svetujem vam, da bodite previdni! Ker ste prebrisan človek, upam, da me boste ubogali. Jutri bom tudi vložil pritožbo za razveljavljanje vaše kupitje.«

»To je stvar, o kateri sem pripravljen govoriti samo pred sodiščem,« je Gilder osorno odgovoril, ko je sedel za volanom.

»Ali veste kaj o dirkah, Gilder?«

Kakor bi ga pičila osa, je le-ta skočil s svojega sedeža. Je morda ta zopetni fant kaj spioniral?

»Ali veste, kaj je svarilo?«

»Nekaj že... Zakaj?«

Gilder ga je pogledal z odprtimi usti.

»Vsekakor — obvestilo jockeyskega kluba, da ne smeš prestopiti dirkalnega prostora.«

»Izvrstno, izvrstno!« se je smehljaj Dick Alford. »V tem smislu vas namreč svarim glede hiše Willow in vsega, kar je v njej.«

»In če se za vaše tako imenovano svarilo ne zmenim?«

»Potem vam bo, kakor sem vam nekoč že rekel, zelo žal,« je končal Alford.

Kakor bi trenil je Gilder avto pognal in kmalu je senca voza izginila za bližnjim ovinkom.

20.

Dick Alford je sproti splezal čez ograjo in šel mimo razvalin opatije proti domači hiši. Veliko okno knjižnice je bilo odprto, tako da je mimogrede videl Harryja, kako naslonjen z glavo na obe roke bere pri pisalni mizi. Rahlo je vzdihnil, nato pa nadaljeval pot proti svoji delovni sobici.

»Prinesite mi kavo in biskvit,« je naročil Thomasu, ko ga je poklical k sebi z električnim zvonom.

Ko je služabnik odšel, je Dick odprl torbo s pošto, katero so zvečer prinesli z železniške postaje, ter stresel iz nje kopico pisem. Najprej je odprl neko pismo, ki je nosilo pečat »New Scotland Yard« in mu ga je pisal njegov nekdanji šolski tovariš.

(Dolje prihodnja)